

برنامه های تربیتی مجموعه نخبه پرور

هدف غایی

اهداف کلی تربیتی

سیاستهای کلی رسیدن به اهداف کلی تربیت نوجوان

۱- توجه به فطرت

۲- تربیت توأمان در همه ابعاد

۳- مربی محوری

۴- تداوم و عدم انقطاع

۵- کار تربیتی تدریجی و عمیق و پایدار

۶- توجه به نیازهای اساسی هر سن و تفکیک رویکردهای تربیتی

هدف غایی

اهداف کلی تربیتی

سیاستهای کلی رسیدن به
اهداف کلی تربیت نوجوان

سه هدف با اولویت در
متوسطه اول

یک هدف با اولویت در
متوسطه دوم

مهمترین اهداف تفصیلی برای متوسطه اول:

هدف اول برای متوسطه اول: خودباور، دارای کرامت و عزت نفس / ملاحظات /

فرایند تحقق هدف اول ← بوسیله ی هدف عملیاتی ۱-۶

هدف دوم برای متوسطه اول: انتخابگر و آزادمنش / ملاحظات /

فرایند تحقق هدف دوم ← بوسیله ی هدف عملیاتی ۱-۷

هدف سوم برای متوسطه اول: اهل اندیشیدن و دارای مهارت تفکر / ملاحظات /

فرایند تحقق هدف سوم ← بوسیله ی هدف عملیاتی ۱-۶

مهمترین اهداف تفصیلی
برای متوسطه اول:

۱- خودباور، دارای
کرامت و عزت نفس

۲- انتخابگر و آزادمنش

۳- اهل اندیشیدن و
دارای مهارت تفکر

هدف اول برای متوسطه اول : خودباور، دارای کرامت و عزت نفس
ملاحظات

فرایند تحقق هدف

- هدف عملیاتی ۱ حساب باز کردن متربی بر توانمندیهای خود
- هدف عملیاتی ۲: خطر دانستن عدم پیشرفت
- هدف عملیاتی ۳: جرأت یافتن برای حرکت و عمل
- هدف عملیاتی ۴ تمرین کار تشکیلاتی با پذیرش و تحمل مسئولیت
- هدف عملیاتی ۵ فرصت شمردن شکستها
- هدف عملیاتی ۶: ابتکار و نوآوری

جزئیات هدف اول برای
متوسطه اول :

خودباور، دارای کرامت و
عزت نفس

هدف دوم برای متوسطه اول : انتخابگر و آزادمنش

ملاحظات

فرایند تحقق هدف

هدف عملیاتی ۱: تقویت کنجکاوی و دقت در مسائل پیرامونی

هدف عملیاتی ۲: مهارت نظارت بر خویشتن

هدف عملیاتی ۳: تبیین ارزش حقیقت طلبی

هدف عملیاتی ۴: برداشتن موانع کشف حقیقت

هدف عملیاتی ۵: تمرین حق پذیری با رفع لجبازی و عذر نخواستن

هدف عملیاتی ۶: تمرین حق پذیری با مدیریت هیجانات و خشم

هدف عملیاتی ۷: کارگاه مقدماتی مهارتهای انتخاب گری

جزئیات هدف دوم
متوسطه اول :

هدف سوم برای متوسطه اول : اهل اندیشیدن و دارای مهارت تفکر
ملاحظات

فرایند تحقق هدف

هدف عملیاتی ۱: دقت افزایی متربی

هدف عملیاتی ۲ : عبرت آموزی و کسب تجربه

هدف عملیاتی:۳ ایجاد فرصت برای اعلام نظر متربی

هدف عملیاتی ۴ : هدایت به سمت فکر ورزی و دعوت به تفکر

هدف عملیاتی ۵ : آموزش مهارتهای مقدماتی تفکر صحیح

هدف عملیاتی ۶ : پرورش خلاقیت، ابتکار و نوآوری

جزئیات هدف سوم برای
متوسطه اول :

اهل اندیشیدن و دارای
مهارت تفکر

متوسطه دوم

ویژگیهای نوجوان متوسطه دوم

۱- شکل گیری تفکر انتزاعی انتخاب گری و تصمیم گیری

۲- هویت جویی

فهم نادرست از موضوع هویت

ارتباط انتخابگری و هویت جویی با دیگر ویژگی های نوجوان

چالش ها و مشکلات تربی متوسطه دوم

۱- مدیریت روابط اجتماعی

۲- کنشگری اجتماعی و سیاسی

۳- آسیبهای، رفتاری اخلاقی و اجتماعی

۴- استقلال اقتصادی (پسران) و کسب مهارتهای زندگی (دختران)

مقدمات بحث اهداف
متوسطه دوم :

ویژگیهای نوجوان
متوسطه دوم

چالش ها و مشکلات
تربی متوسطه دوم

مهمترین هدف تفصیلی متوسطه دوم

ورود به عرصه مبارزه فکری و اعتقادی و تکوین هویت

تحقق بوسیله :

- هدف عملیاتی ۱: مواجهه ی اولیه با خود و دغدغه مندی
- هدف عملیاتی ۲: مواجهه جدی با مسائل اعتقادی
- هدف عملیاتی ۳ مواجهه با توانمندیهای خود
- هدف عملیاتی ۴ سیدن به جمع بندی در خصوص روابط اجتماعی
- هدف عملیاتی ۵: مواجهه با مسائل فرهنگی، سیاسی و اجتماعی

مهمترین هدف تفصیلی

متوسطه دوم :

ورود به عرصه مبارزه

فکری و اعتقادی و تکوین

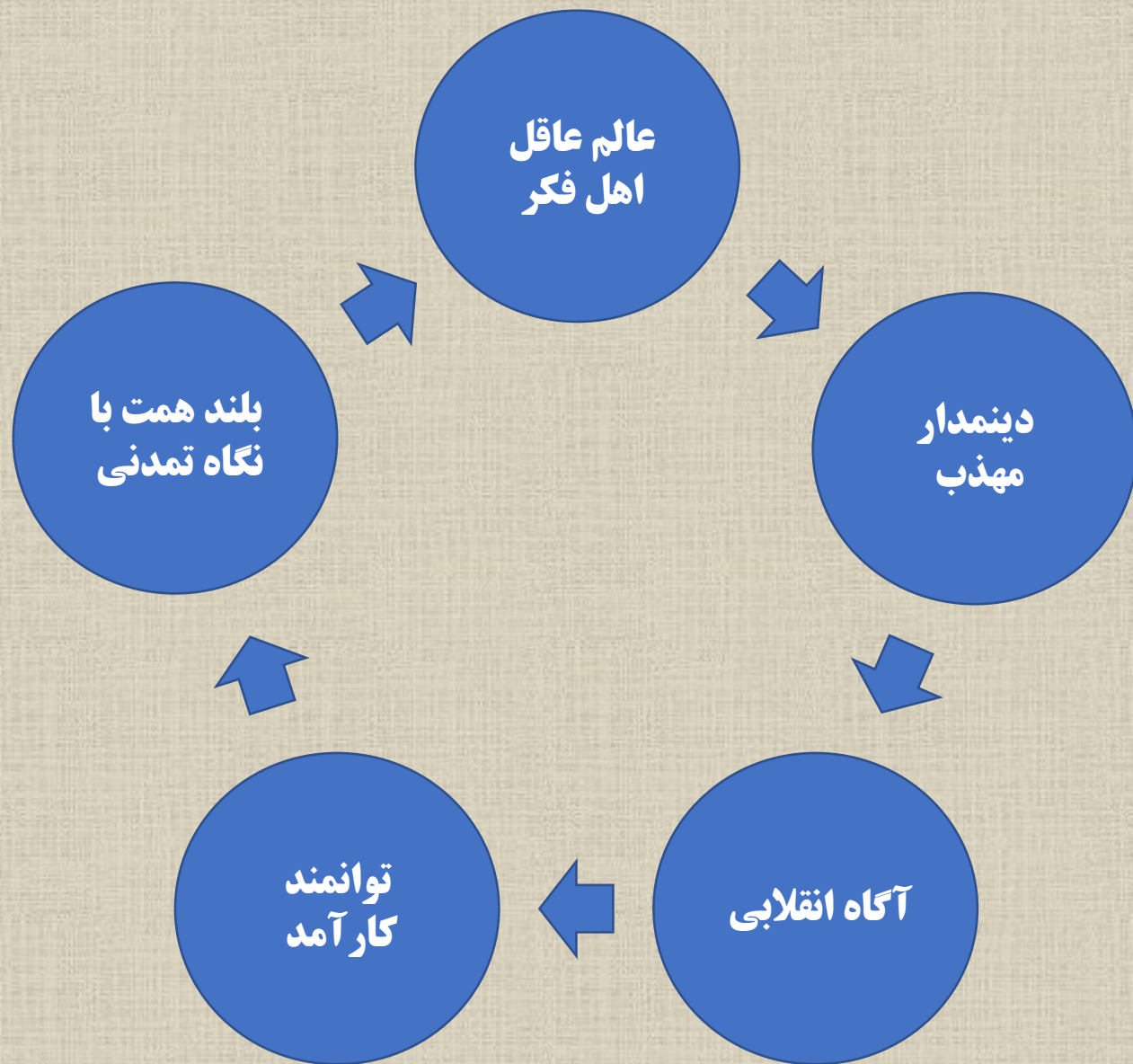
هویت

هدف غایی برنامه های تربیتی چیست ؟

هدف غایی تعلیم و تربیت، هدف خلقت است و همه برنامه های تربیتی باید پلی برای رسیدن به آن باشد.

از این هدف با عبارات مختلفی چون " الله "، حیات طیبه، مقام عبودیت، کمال مطلق، قرب الهی تعبیر می شود.

اهداف کلی تربیتی

اهداف کلی تعلیم و تربیت اسلامی نوجوان که مأخوذ از نگاه امامین انقلاب می باشد:

برای رسیدن به هدف غایی، اهداف جزئی تر تربیتی وجود دارد.

سیاست های کلی رسیدن به اهداف کلی تربیت نوجوان

- ۱- توجه به فطرت :
- ۲- تربیت توأمان در همه ابعاد :
- ۳- مربی محوری
- ۴- تداوم و عدم انقطاع
- ۵- کار تربیتی تدریجی و عمیق و پایدار
- ۶- توجه به نیازهای اساسی هر سن و تفکیک رویکردهای تربیتی

متوسطه اول اهداف تفصیلی

۱

اهداف تفصیلی شئون مختلف یک هدف کلی هستند که با تحقق جمعی آنها می توان مدعی تحقق هدف کلی شد. اهداف تفصیلی تربیت نوجوان مقطع متوسطه اول در سند برنامه درسی ملی احصا گردیده است که با تکمیل و تصحیح، دسته بندی و اولویت بندی این اهداف با منطقی مشخص میتوان به سی وسه هدف اولویت دار و اساسی برای مخاطب نوجوان رسید که با تحقق آنها سایر اهداف تفصیلی نیز با ضریب اطمینان بالایی محقق میشوند این سی وسه هدف اولویت دار در ذیل هر کدام از اهداف کلی از این قرار است:

اهداف تفصیلی عالم عاقل اهل فکر ↓

- اهل اندیشیدن و دارای مهارت تفکر
- آشنا با تواناییها و استعدادها و خویشتن
- دارای روحیه ی فعالیت علمی
- اهل تفکر در رابطه با خالق هستی و خلق خدا و جهان هستی

اهداف تفصیلی مهذب دین مدار ↓

- خودباور و دارای عزت و کرامت نفس
- آزادمنش و انتخابگر
- آشنا با الگوهای دینی و اخلاقی
- دارای مهارت برخورد عاقلانه با مشکلات فردی بین فردی و چالش های زندگی روزمره
- مراقب نسبت به انجام واجبات و ترک محرمات
- اهل رعایت ادب و احترام در معاشرتها و برخورد با دیگران و رعایت حقوق آنها
- منضبط در زندگی شخصی
- متعهد به انجام کارهای خوب و رعایت دستورات و توصیه های دینی

متوسطه اول اهداف تفصیلی

۲

- دارای ایمان به قرآن و آموزه های آن و علاقه مند به قرائت قرآن
- دارای باور به هدفمندی، قانونمندی و شعور نظام هستی
- دارای ایمان به خداوند عالم غیب، انبیا و ائمه ی اطهار و نقش آنها در سعادت انسان
- دارای ایمان به معاد و کتابهای آسمانی و فرشتگان

اهداف تفصیلی انقلابی آگاه ↓

- دارای روحیه جهادی، سخت کوشی و تلاش در زندگی - دارای نگرش و باور مثبت به ارزشهای انقلاب اسلامی

دارای هویت انقلابی و ملی

- آشنا با دشمنان ایران و اسلام و حسّاس در برابر تبلیغات سوء آنها
- آشنا با انقلاب اسلامی و درک مسئولیت در برابر آن

اهداف تفصیلی توانمند کارآمد ↓

- سالم و بانشاط

اهل مشورت و اعتماد به مشاوران فهیم، متدین و دلسوز

- اثرگذار

- مبتکر و نوآور

- پرهیز کننده از شتاب زدگی و اتخاذ تصمیمات نسنجیده

آشنا با فرایند تولید، توزیع و مصرف کالاها، حرفه ها و مشاغل جامعه

- ملتزم به ارزشهای اجتماعی و فرهنگی

آگاه از جنبه های کاربردی علوم فناوری اطلاعات، ارتباطات و توانایی

بهره گیری از آنها

- پرهیز کننده از تخریب طبیعت و هدر دادن منابع

اهداف تفصیلی بلند همت با نگاه تمدنی

- جهانی اندیش
- آگاه از مفهوم انتظار و فلسفه ظهور حضرت مهدی تلاشگر در جهت تحقق حکومت عدل جهانی

مهمترین اهداف تفصیلی متوسطه اول

از بین اهداف تربیتی تفصیلی برخی از اهداف دارای اولویت بالاتری هستند و خود اهداف نسبت به یک دیگر تقدم و تأخر دارند.

سه هدف "خودباور، دارای کرامت و عزت نفس"، "انتخاب گر و آزادمنش" و "اهل اندیشیدن و دارای مهارت تفکر" از مهمترین و با اولویت ترین اهداف تفصیلی متوسطه ی اول است.

در ادامه این سه هدف باز میشود و فرآیند تحقق و اهداف عملیاتی جهت رسیدن به آن تبیین میشود.

پایه ای ترین هدف تفصیلی تربیتی در مقطع متوسطه ی اول، هدف «خودباور، دارای کرامت و عزت نفس میباشد. خودباوری که از آن به اعتماد به نفس نیز تعبیر می شود یعنی فرد، عقاید افکار و احساسات خود را باور داشته باشد و بتواند بدون نگرانی از عدم موفقیت یا تحقیر و سرزنش دیگران آنها را بیان کند و به مرحله ی اجرا در آورد.

نوجوان باید به گونه ای تربیت شود که تنها خداوند را غنی بالذات بداند و دیگران را فقر محض بدانند و با این نگاه به ایمان خود افتخار کند و ترس از تمسخر دیگران در مورد باورهای خود نداشته باشد و بسبب این ترس در ورطه عادات و رسوم غلط دیگران نیفتد.

با تحقق این هدف متربی، فرد کمتر در معرض آسیبهای روانی از جمله اضطراب، افسردگی و... قرار خواهد گرفت و به راحتی از آسیبهای اجتماعی همچون مدگرایی اعتیاد و انحرافات جنسی عبور خواهد کرد متربی با رسیدن به بالاترین سطح تحقق کرامت، نفس از نفاق رهایی میابد و بی نیاز از پنهان کاری های منافقانه می شود.

رسول خدا به مسلمانان امر فرمودند که فرزندانان را اکرام کنید: «أكرموا أولادکم» و روایات متعددی در این رابطه با مضامین شبیه به یکدیگر وجود دارد که هر کسی که نفسش برای او کرامت پیدا نمود شهوات در نزد او کوچک و حقیر می شود: «من کرمت علیه نفسه هانت علیه [شهوته] شهواته»

هدف اول متوسطه اول :
خودباور، دارای کرامت و
عزت نفس

خودباور، دارای کرامت و عزت نفس

۲

ملاحظات

ملاحظه ۱: برای تبیین اهمیت و جایگاه کرامت انسان باید از بیان توانمندی های جزئی و مادی انسان پرهیز نماییم چراکه مخاطب را وارد پرسشها و مقایسه هایی می نماید که پاسخ گفتن به آنها امری دشوار است

ملاحظه ۲: این هدف از دو راه در وجود مخاطب جریان می یابد:

اول از طریق معرفت افزایی به این معنا که مخاطب، اطلاعاتی مبنی بر شناخت استعدادها و داراییهای دریافت نماید؛ و استعدادهای خویش را کشف کند.

دوم به صورت کاملاً عملی، مسیر ایجاد خودباوری و کرامت نفس را طی کرده و طعم لذت بخش آن را با تمام وجود بچشد.

نکته: استفاده از تجربه عملی به منظور ملموس کردن هدفولی در عین حال از طریق معرفت زایی نباید غفلت کرد.

خودباور، دارای کرامت و عزت نفس

۳

ملاحظات

ملاحظه ۳ :

آسیبهای احتمالی این هدف ایجاد خود برترینی خودشیفتگی تکبر و غرور در متربی؛ مخاطب باید بداند سرمایه ها که از مهمترین آنها استعداد های افراد، است ملاک افتخار نمیباشد بلکه آنها معیاری برای اندازه و سنگینی مسئولیت افراد هستند که آدمی در مورد چگونگی استفاده از آنها، مورد سؤال و بازخواست الهی واقع می شود.

ملاحظه ۴ :

استاد شهید آیت الله مطهری در شرح کلامی از امیرالمؤمنین میفرماید : تقوا کرامت می آورد و انسان را از ذلت رهایی می بخشد.

خودباور، دارای کرامت و عزت نفس

۴

ملاحظات

- ۵- مربیان و اولیاء در جهت تقویت خودباوری و عزت نفس متربی، ضروری است که باید و نبایدهایی را در تعامل رعایت نمایند. از قبیل:
- ۵-۱- نوجوان را با القاب توهین آمیز یا تمسخرآمیز صدا نکنند. کلام گاهی به واسطه ی لحن و گاهی به واسطه ی محتوا توهین آمیز می شود
- ۵-۲- از بروز رفتارهایی چون قلدری و زورگویی در وی جلوگیری شود.
- ۵-۳- نوجوانی که کم رو و خجالتی است، باید به تدریج با دیگران مواجه شود و در میان جمع های مختلف حضور یابد تا ترس او از مواجه شدن با دیگران از بین رفته و اعتماد به نفسش بالا رود.
- ۵-۴- تنها رفتار درست یا نادرست وی را تحسین یا نقد کنند و به او عناوین عالی، «کامل»، «بهترین» یا عکس آنها یعنی «بدترین» و «ناتوان» و کلماتی مشابه آنها را ندهند بدانند نوجوانی که همیشه به دنبال بهترینها بوده و یا در ترس از بدترینها باشد همواره نگران قضاوت دیگران است و اعتماد به نفس متزلزلی خواهد داشت.
- ۵-۵- از دادن پاداشهای گران قیمت و یا انجام تنبیه های سنگین در مواردی که توجیه عقلانی، ندارد جداً خودداری کنند. همچنین وعده هایی را که قادر به انجام آن نیستید ندهند. قول خریدهای غیر ممکن، مسافرت های غیرممکن و مواردی از این دست را نیز ندهند.

خودباور، دارای کرامت و عزت نفس

۵

ملاحظات

- ۵-۶- انتظارات خود را با واقعیتها و شرایط موجود هماهنگ کنند.
- ۵-۷- برای شادی و نشاط نوجوان برنامه داشته باشند
- ۵-۸- برای اصلاح، او ابتدا رفتار خود را اصلاح کنند
- ۵-۹- زمینه هایی برای گفتگو ایجاد کرده و برای شنیدن حرف های او گوش خوبی باشند.
- ۵-۱۰- به او یاد دهند همیشه برنامه ریزی داشته و منظم باشند. علت آنکه خیلی از افراد به مرور زمان اعتماد به نفس خود را از دست می دهند و دائماً شکست خورده و خود را سرزنش میکنند، نداشتن برنامه ریزی و نظم است.
- ۵-۱۱- به او یاد دهند در همه ی کارها تنها تکیه گاهش خدای بزرگ باشد و به او توکل نماید.

فرآیند تحقق هدف

این هدف زمانی محقق میشود که عناصر زیر در وجود فرد محقق شده باشد که :

خود را باور کرده و تکیه بر امکانات و انتخابهای خود داشته باشد

تحقق این هدف تفصیلی در ضمن شش هدف عملیاتی پیگیری می شود که این اهداف عملیاتی در حکم مراحل تحقق هدف تفصیلی «خودباور، دارای کرامت و عزت نفس» می باشند.

شش هدف عملیاتی برای تحقق هدف تفصیلی خودباور، دارای کرامت و عزت نفس عبارتند از:

اول: حساب باز کردن بر توانمندیهای خود

دوم خطر دانستن عدم پیشرفت

سوم: یافتن جرأت برای حرکت و عمل

چهارم: تمرین کار تشکیلاتی با پذیرش و تحمل مسئولیت

پنجم: فرصت شمردن شکستها

ششم: ابتکار و نوآوری

اینها در حقیقت ریز اهداف خودباور، دارای عزت و کرامت «نفس» می باشد.

هدف عملیاتی ۱: حساب باز کردن متربی بر توانمندیهای خود

متربی باید توانمند بشود و به مرحله ای برسد که بجای توقع از دیگران بر روی توانمندی خودش حساب باز کند.

گام های پیشنهادی :

۱ - شناسایی استعدادها: انجام انواعی از فعالیت ها که در بوته آن فعالیت ها استعداد و علایق مخاطب بدست بیاید.

۲- برجسته سازی توانمندیها : برای نمونه: در مسافرت ها، گفتگوها و هنگام ورزش، تفریح، بازی و شرایطی از این دست، فرصتهایی ایجاد شود تا نوجوان با تواناییها استعدادها و قابلیتهای خویش بیشتر آشنا گردد. این کار سبب اعتماد به نفس شده و او را به باورهایی مثبت در مورد خود میرساند؛ و یا در وقت و زمان مناسب استعدادها و عظمتهای متربی مستقیم برایش شرح داده شود.

توجه: رقابت تمرین عملی برای این گام میباشد تا بر اساس روش رقابت، توقع مربی از دیگران به حداقل برسد و با داشته های خود آشنا شده و در جهت شکوفایی آنها حرکت نماید. در این گام باید نوع رقابت، جنس آن و شیوه آن دقیق مشخص شود.

۳- معرفی عظمت فرهنگ و تمدن ایرانی اسلامی و مشاهیر آن:

۴- اطلاع و شناخت از توانمندیها و دستاوردهای انقلاب و نظام اسلامی:

۵- شمردن توانمندیها و برجستگیهای بومی و قومی در این گام مخاطب با برجستگیهای قوم، عشیره فامیل و خصلتهای خوب محلی خویش آشنا شود. برای نمونه ویژگی شهید پرور بودن محله ی مخاطب برای او برجسته شود.

توجه: قالب داستان و هنرمی تواند در تمامی گامهای گذشته به کار گرفته شود. با داستانهای عزت بخش میتوان در ناخودآگاه مربی هدف را محقق نمود و از در مخفی وارد شد. ضمن اینکه داستان حکمت آمیز میتواند به طور غیر مستقیم فرد را از هرگونه زبونی و پستی جدا کند.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

استفاده از بحث های معرفتی:

با استفاده از روش های غیرمستقیم دو هدف را مخاطب محقق کند:

اول عظمت انسان و توانمندیهای حقیقی او را برای تربی نمایان کند.

دوم: کمال طلبی را به عنوان ویژگی فطری آدمی برجسته کرده و در تربی انگیزه حرکت به سمت کمال را پر رنگ نماید.

از طریق بیان داستانهایی که شخصیت محوری آن، موفق به بیداری و کشف استعدادهای درونی خود میشود و داستانهایی که در آن مخاطب به تفاوت انسان ها در خلقت و استعدادهای درونی پی میبرد میتوان قسم اول را دنبال کرد. خصوصاً داستانهای قرآنی که میتواند کمک شایانی در تحقق این هدف کند.

قسم دوم را از طریق مقایسه نمودن انسان بدون کمالات با انسانهای دارای کمالات ترسیم) آنچه میتوانست باشد در مقابل آنچه هست، به طوری که باعث توهین یا سرخوردگی تربی نشود پیگیری نماییم.

۵- تشکیل گروه سرود: نظم و هماهنگی و مسئولیت پذیری در قبال جمع آداب دوستی و روابط حسنه انتقال مضامین متعالی را به زیباترین شکل به متریان . کمال خواهی، دعوت به رشد و حرکت گوشزد کردن خطرات رکود و تنبلی، ایجاد انگیزه و ... از جمله مضامینی است که شایسته است در سرودها گنجانده شود.

۶- ایام الله : در این مناسبتها با اجرای برنامه های گوناگون علاوه بر انتقال معارف دینی و انقلابی به دانش آموزان و تعظیم شعائر، با مشارکت دادن دانش آموزان در اجرا و برگزاری برنامه ها، روحیه ی خودباوری و مسئولیت پذیری نیز در دانش آموزان تقویت خواهد شد.

۷- مسابقات چند بخشی: رقابت تمرین عملی است که در آن توقع مربی از دیگران به حداقل برسد و با داشته های خود آشنا شده و در جهت شکوفایی آنها حرکت نماید.

چند مدل مسابقاتی مناسب همچون : فوتبال، کوهنوردی، خلاقیتی، پژوهشی، علمی، کارآفرینی ، بازی های دیجیتالی، بازی های فکری است که در هر کدام متریان با جوهی از استعدادهای خود آشنا میشوند. در مسافرت ها، هنگام ورزش، تفریح، بازی و شرایطی از این دست.

هدف عملیاتی ۲: خطر دانستن عدم پیشرفت

در این مرحله مربی باید از رکود خود وحشت کرده و عدم پیشرفت قعود و توقف را برای خود به عنوان خطری جدی ارزیابی نماید
گام های پیشنهادی

۱- همانند سازی با اسوه ها: یکی از بهترین روشها در این مرحله از تحقق هدف همانند کردن مربی با شخصیت‌های بزرگ و اسوه ها
میباشد تا در نسبت سنجی کمبودهای خود را بشناسد و طولانی بودن مقصد را دریابد. با استفاده از طرح سؤاها و تلنگرهای دقیق کمک
شود تا مخاطب به تفاوتها و فاصله های خود با اسوه‌ها پی ببرد.

۲- ملموس نمودن احساس خطر: توقف قالبی کارآمد با ویژگی مدلهایی مثل واقعیت مجازی (VR) یا واقعیت افزوده (AR) بکار گرفته
شود که تمام احساس و وجود مربی درگیر شود (انیمیشن ها، فیلم ها،...) و حس خطر بودن توقف را دریافت نماید. فیلم هایی که حس و
عطش حرکت به سمت کارهای بزرگ معنوی، علمی و یا تحقق ویژگیهای روحی متعالی همچون شجاعت را ایجاد مینماید.

۳- استفاده از کلمات اندیشمندان و شخصیت های برجسته و موفق

قالب ها و برنامه های پیشنهادی :

۱- کلاس «قرآن و معرفت» (با موضوع انتخاب شخصیت محبوب یا اسوه):

*- قصه گویی از سرگذشت کسانی که خود را از جایگاه های پایین به جایگاه های رفیع رسانده اند.

قالب و برنامه های پیشنهادی

۲- دیدار با بزرگان : دیدار و نشست و برخاست با انسانهای آرمانگرایی که شوق کمال در آنها شدید است میتواند در پیگیری این هدف عملیاتی بسیار موثر باشد. انسانهایی که سراسر وجودشان حرکت و شوق به کمال است وقتی مقابل چشمان انسان بی تحرک قرار میگیرند لاجرم او را به قیاس و قضاوت میکشانند و ضعف هایش را به او می نمایانند. همچنین این نشست و برخاستها به مربی می فهماند که انسان تا کجا می تواند پیشرفت کند و به کجاها میتواند برسد. در چنین موقعیتی، مربی از توقف و سکون دچار ترس و وحشت خواهد شد و عزم خود را برای حرکت و تحول و تعالی جزم تر خواهد کرد.

افرادی مانند رزمندگان دوران دفاع مقدس، جانبازان، دانشمندان، علما و روحانیون موفق خانواده ی شهدا قهرمانان ورزشی افراد برجسته ی فرهنگی و... می توانند گزینههایی مناسب برای این دیدار و بازدید باشند.

۳- پخش فیلمهای قهرمان محور :

هدف عملیاتی ۳ :

جرأت یافتن برای حرکت و عمل

هدف عملیاتی ۳ : جرأت یافتن برای حرکت و عمل

بعد از زمینه های مناسبی که در مراحل قبل فراهم شد در این مرحله مخاطب باید جرأت حرکت، شهامت عمل و توان برخورد را بیابد و «نمی توانم» و «نمی شود» را با چطور و چگونه انجام دهم عوض کند در این مرحله باید کمک نمایم تا مربی احساس پیشرفت و موفقیت نماید.

گام های پیشنهادی:

۱- فرصت دادن برای تصمیم گیری پس از راهنمایی مربی: به نوجوان فرصت داده شود تا در محدوده ی توانایی و استعداد خویش تصمیم بگیرد، انتخاب کند نظر بدهد تا نتیجه مثبت یا منفی رفتار خودش را ببیند.

۲- پرهیز از پیشگویی: از پیشگویی و از پیش بینی در مورد رفتار مربی پرهیز کنید و بگذارید گاهی خودش به بن بست برسد و بعد راه را پیدا کرده و تصمیم بگیرد.

گام های پیشنهادی

ص ۲

۳- القای احساس امید و پیروزی به موفقیتها و تلاشهایش توجه شود و برای پیشرفت در کارها او را تشویق نموده و احساس امیدواری و پیروزی به وی القا شود.

۴- توانایی در بیان اندیشه ها به او یاد داده شود که از بیان اندیشه های خود نترسد

۵- توانایی در ابراز احساسات به او یاد داده شود که احساسات واقعی خود را ابراز کند و بیان احساسات

خود به دیگران را نوعی توانایی به شمار آورد. برای نمونه: وقتی که به خاطر یک موضوع از دیگری

دلخور است، خودخوری نکند. اصل بر این است که تغافل کند و تا آنجایی که میتواند به دل نگیرد و تنها

در امور مهمه رنجش و ناراحتی خود را با انتقادی مؤدبانه و صریح ابراز کند. در این صورت هم خودش

سبک میشود و هم طرف مقابل را متوجه خطایش خواهد ساخت. یا وقتی کسی را دوست دارد احساس

مثبت خود را به او بگوید تا با این کار دوستی و صمیمیتش را با او تقویت نموده و پایدارتر سازد.

۶- انجام پروژه های کوچک به وی کمک شود که اقداماتی ثمربخش و امیدآفرین داشته باشد باید توجه

داشت که دستیابی به اهدافی از جنس شهامت را جز از طریق چشیدن در صحنه ی عمل نمیتوان محقق

نمود، لذا انواع پروژه های عملیاتی

گام های پیشنهادی

ص ۳

متناسب با فضای مجموعه که با توجه به توانمندیها استعدادها و مهارتهای مخاطب در این سنین طراحی میشود میتواند زمینه مناسبی برای تجربه های خوبی در این راستا باشد. این پروژه ها باید مفید، سهل الوصول، ملموس، قابل ارزیابی و امیدآفرین باشد و به مربی روحیه ی شهامت و شجاعت در عمل و اقدام را بدهد. در واقع پروژه های کوچکی که خطر شکست در آنها وجود ندارد و احساس موفقیت و اعتماد به نفس را در مربی تقویت مینماید پروژه هایی مانند تعمیرات ساده ی برخی از لوازم تدارک و خرید برخی اقلام مورد نیاز مجموعه طراحی و مدیریت یک مسابقه ی درون حلقه ای و... جمله اقداماتی است که در راستای این گام میتوان انجام داد.

۷- تغافل : مربی باید از روش تغافل استفاده کند و اشتباهات و کاستیهای مربی را تا حد ممکن نادیده بگیرد.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

۱ - مسئولیت سپاری:

نکته : این موضوع در قالب های دیگری مانند هیئت و ... نیز هست.

۲- انجام پروژه های عملیاتی دستیابی به اهدافی از جنس شهامت را جز از طریق چشیدن در صحنه عمل نمیتوان محقق نمود. لازم است پروژه های عملیاتی متناسب با فضای ،مجموعه توانمندیها استعدادها و مهارت های مخاطب در این سن طراحی شود.

این پروژه ها باید سهل الوصول ملموس قابل ارزیابی و امیدآفرین باشد و به مربی روحیه شهامت و شجاعت در عمل و اقدام دهد. در واقع در این گام پروژه های کوچکی که خطر شکست در آنها کمتر وجود دارد و احساس موفقیت و اعتماد به نفس را در مربی تقویت مینماید مورد توجه هستند. در این بسته مربی به صورت تجربی در صحنه ی عمل جرأت حرکت را می یابد.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

ص ۲

بهتر است این پروژه ها با نظرخواهی از خود متریبان طراحی شود تا حتی یک نفر هم از متریبان بیرون از آنها قرار نگیرند. این پروژه ها می تواند در زمینه هایی همچون: ورزشی (اکثر رشته ها) ، هنری (خطاطی ، نقاشی ، گرافیک ، مستند ، فیلم کوتاه ، ...) ، خلاقیت علمی و پژوهشی (اقدامجهت ارتقاء یک نمره ی درسی ،...) ، کارآفرینی ، فنی (برنامه نویسی بازی سازی تعمیر برخی از لوازم تدارک و خرید برخی اقلام مورد نیاز مجموعه) ، کتابخوانی و... باشد.

علاوه بر برنامه های فردی برخی از اقدامهای گروهی و جمعی اثر بخش را می توان پیگیری نمود برخی از متریبها ممکن است توانمندی خاصی در زمینه کار فردی نداشته باشند اما افراد موفق در فعالیتهای تیمی باشند؛ لذا تعریف پروژه های جمعی کمک زیادی به ظهور توانمندیهای چنین افرادی مینماید. پروژه های این حوزه میتواند شامل تمامی فعالیتهای جمعی قابل تعریف در حوزه های فوق همچون ورزشی ، هنری ، خلاقیت علمی ، پژوهشی ، کارآفرینی و کتابخوانی باشد برای نمونه فعالیتهای ورزشی تیمی و یا راه اندازی گروه سرود ، تئاتر و... را میتوان نام برد.

مناسب است خروجی فعالیت‌های دانش‌آموزان در پروژه‌ها توسط مسئولین مجموعه و دیگر دانش‌آموزان و حتی اولیاء به خوبی دیده شود و مورد تشویق قرار گیرد. برگزاری یک نمایشگاه دانش‌آموزی و داوری بین پروژه‌ها و اهدای جوایز ارزنده به نفرات یا گروه‌های برتر میتواند در این راستا مفید فایده باشد.

۳- دسته‌های شادی: حضور در صحنه‌های اجتماعی و بروز تعلقات درونی، در افزایش جرأت مخاطبان در حرکت‌های فردی و جمعی

۴- حلقه‌های ارتقای شجاعت در بیان اندیشه و نظر و احساس :

به‌متربی یاد داده شود که از بیان اندیشه‌های خود نترسد نظر خود را ابتدا در ذهن خود مرور و بررسی کند و با حفظ آرامش و لحنی شمرده و به صورت معقول و منطقی نظر خود را بیان کند بیاموزد.

هدف عملیاتی ۴ : تمرین کار تشکیلاتی با پذیرش و تحمل مسئولیت

برای رسیدن به این هدف لازم است که متربی را در کارهای مختلف وارد همکاری و مشارکت جدی نماییم تا علاوه بر پذیرش مسئولیت قدرت تحمل مسئولیت و سختی ها را بیابد. در این گام برخورد با مشکل و یافتن فرایند حل آن در ایجاد خودباوری و احساس کرامت از اهمیت بالایی برخوردار است.

گامهای پیشنهادی

۱- استقبال از همکاری و مشارکت: نوجوان در این گام از همکاری و مشارکت نوجوان در کارهای خانه، مدرسه مجموعه ی تربیتی و... استقبال شود و محترمانه از او خواسته شود تا در صورت امکان در حد توان همکاری و کمک نماید.

۲- مسئولیت سپاری:

۳- ایجاد احساس تحمل سختیها:

از قبیل نمایش و یا بیان داستانهای جذاب که با استفاده از آنها میتوان احساس مواجهه با سختی ها و بلاهای دشوار را در او ایجاد و تقویت نمود ادبیات داستانی و نمایشی می تواند احساس برخورد با مشکل و حل مشکل را به نوجوان منتقل نماید به گونه ای که او با تمام وجود، خود را در میانه ی بلا ببیند و توان ادامه مسیر در اوج سختی را در خود بیابد.

۴- مهارت‌های مشورت: اصل مشورت و مهارت‌های مربوط به آن پذیرش و تحمل مسئولیت را تسهیل خواهد نمود. برای نمونه مشورت با متخصص در کاری که به بن بست رسیده سبب خواهد شد راه‌های جدیدی گشوده شود و فرد مسئولیت خود را به سرانجام برساند.

۵- زمینه سازی برای شنیدن مسائل و مشکلات متربی گفتگو و بیان مسائل و مشکلات توسط متربی و فرد مسئول انجام میشود و زمینه ی تخلیه ی بخشی از احساسات منفی را فراهم میکند که این امر موجب ارتقای آستانه ی تحمل وی شده و فرد را در به اتمام رساندن مسئولیت یاری مینماید.

۶- جلسات نقد و بررسی: عملکرد متربی در مسئولیت‌های محوله اینگونه جلسات با مدیریت صحیح مربی کمک میکند تا زمینه ی شنیده شدن نقاط قوت و ضعف متربی در مسئولیت سپرده شده به وجود آید و تحمل و تاب آوری وی نیز ارتقاء یابد.

تذکر: استفاده از این روش اگرچه آستانه ی تحمل متربی در انجام مسئولیت را ارتقاء مبخشد اما اگر به درستی مدیریت نشود به تحقق هدف کرامت و خودباوری ضربه وارد میکند

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

۱- مسئولیت سپاری :

۲- کتابخوانی: داستان ها و رمان هایی به دانش آموز برای مطالعه داده شود که مضامین آن، روحیه ی مسئولیت پذیری و تحمل سختیهای آن را در دانش آموز تقویت کند .

۳- کلاس «قرآن و معرفت»: در این کلاس لازم است با نقل داستان هایی ضرورت کارهای گروهی و پذیرش مسئولیت را برای دانش آموزان تبیین نمود. همچنین مناسب است که نکاتی در کلاس برای دانش آموزان بیان شود که آنها در انجام مسئولیتشان موفق تر عمل نمایند به طور مثال توضیح اصل مهم مشورت پذیری و جا انداختن آن در ذهن دانش آموزان میتواند پذیرش و انجام مسئولیت ها را برای آنها تسهیل کند و احتمال موفقیت شان را افزایش دهد.

۴- گرده های غیر رسمی: برای شنیدن مسائل متربی در حین مسئولیت ایجاد زمینه برای ابراز و تخلیه ی احساسات و هیجانات منفی می تواند مانع بروز بسیاری از اختلالات رفتاری شود و به اندازه ی ابراز احساسات مثبت حائز اهمیت است. باید در فضایی خودمانی و غیر رسمی زمینه ای فراهم شود که در آن متربی با امنیت روانی کامل بتواند مسائل و مشکلات خود را بیان نماید.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

هدف عملیاتی ۵ :

فرصت شمردن شکستها

گام های پیشنهادی

۱- ثبات قدم در تصمیم: متربی باید فرابگیرد که با وسوسه ی دیگران، از تصمیم خود بازنگردد، چراکه اگر معیار تمام ارزش گذاربهای او نظر و سلیقه مردم باشد، ناچار خواهد بود دائم مسیر زندگی خود را عوض کرده و همیشه در رنج بماند؛ و هیچ وقت هم به رضایت مطلوبی از زندگی دست پیدا نکند

۲- تجربه نگاری شکست: متربی تجربه ی یک شکست در زندگی خود را مکتوب نماید و عوامل شکست در آن و راهکارهای عبور از آن را بررسی کند.

۳- برانگیختگی برای تحمل شکست: لازم است متربی در قالب فیلم و یا کلیپ و یا بازی نمایشی این مفهوم را بچشد که نباید در حوادث غرق شود و همچون پری در طوفان به هر طرف کشیده شود بلکه باید بزرگتر از حوادث باشد و اتفاقات او را دگرگون و سست ننماید

قالبها و برنامه های پیشنهادی

عموم قالبهای تربیتی و علمی بستری برای تمرین این هدف هستند.

۱- کلاس قرآن و معرفت :

روایت داستان قهرمانانی که در زندگی شان مشکلات و شکست های متعددی داشتند ولی خسته نشدند و اتفاقاً همین شکست ها را سکویی برای اصلاح و پریدن خود قرار دادند برای دانش آموزان بسیار مفید است

۲- مشاوره :

در زمان شکستها مشاوره های صحیح و به موقع، کمک شایانی به متربی خواهد نمود. این مشاوره ها میتواند وی را آرام کند و از سرخوردگیها جلوگیری نماید دمیدن روح امید در قالب مشاوره میتواند موجبات تمرین عملی هدف فرصت شمردن شکستها را برای دانش آموزان فراهم کند.

هدف عملیاتی ۶: ابتکار و نوآوری

متربی بعد از ایستادگی در برابر شکست ها، باید لذت خلاقیت و ابداع و ابتکار را بچشد تا با جلوه نمودن این ویژگی باعزت و امید وصف ناپذیری مسیر رشد خود را طی نماید.

گام های پیشنهادی

۱- تجربه و تمرین : باید متربی را کمک نمود تا دست به تجربه ی کارهای نو و خلاقانه بزند و ایده های خود را پرورش داده و به مرحله اجرا درآورد.

۲- انجام فعالیتهای خلاقانه : مربی بسته هایی را ارائه نماید که ارتباط مستقیم با پرورش خلاقیت متربیان داشته و به آنها کمک کند تا محصولات نو و مبتکرانه ای را تولید کنند.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

عموم قالب ها بسترهایی هستند برای اینکه قوه ی ابتکار و نوآوری را در دانش آموز تقویت کنند. تنها کافی است در این قالب ها بستری برای اظهار نظر دانش آموزان فراهم شود و به انحاء مختلف برای فکر کردن و ایده پردازی تشویق و دعوت شوند. اما برخی از قالب هایی که ظرفیت بیشتری برای این موضوع دارند از این قرار است:

۱- مسئولیت سپاری

۲- تشکیل کلاسهای گفتگو محور و کارگاهی

هدف عملیاتی ۶: ابتکار و نوآوری

هدف دوم متوسطه اول :

انتخابگر و آزادمنش

دوم انتخابگر و آزادمنش

«آزادی» از نعمتهای فطری خداوند متعال به انسان است که روی دیگر آن حق طلبی است. با تحقق این هدف، مخاطب به احساس آزادگی و کمال اختیار و انتخاب گری میرسد و از ترسها شکها ضعفها و سایر عوامل درونی و بیرونی اسارت رهایی می یابد.

با تحقق این هدف، زمینه برای فکر و مقدمه ای برای تجربه آموزی و عبرت گیری متربی فراهم میشود و عقیده های باطلی که مغز او را اشغال کرده اند خنثی می شوند. در انسان شناسی اسلامی، آزادی آزادمنشی حق طلبی انتخابگری و اختیار از فطریات آدمی است و به تعبیر آیت الله شهید بهشتی ، بزرگ ترین شعار اسلام است.

این هدف از اهدافی است که ارزش مستقل و ذاتی دارد و یکی از بنیادی ترین مفاهیم در ساخت وجودی انسان است.

همچنین این هدف از اهداف تمهیدی است که زمینه ساز عالم شدن متربی میباشد حق طلب شدن و تیز شدن ذهن فرد برای یافتن حقایق است و علمی که آدمی را به دین میرساند نور و حق میباشد و لذا چنانچه فرد بخواهد به هدف عالم شدن دست بیابد حتما در دوره ی تمهید باید به آزادی و آزاد منشی رسیده باشد. اگر آزادمنش نشده باشد ممکن است به تفکر برسد اما در نتیجه گیری ها در قید منافع مادی و هوا و هوسها و سایر بندها اسیر خواهد بود و انسان دین مداری که روی دیگرش طلب حقیقت است نخواهد شد.

از دست آوردها و کارکردهای تحقق این هدف آن است که متربی از ترسها شکها ضعفها و همه ی عوامل درونی و بیرونی اسارت خود را آزاد می نماید تحقق آزاد منشی در نوجوان سبب خواهد شد تا با رسیدن به سن تکلیف آمادگی لازم برای پذیرش دعوت حق را یافته باشد و آن را پذیرا شده و عمل نماید. مخاطب با ورود به سن تکلیف مواجه با سه اتفاق مهم است حق را بشناسد حق را بپذیرد و در برابر دعوتهای مخالف، حق توان نه گفتن داشته باشد. «کرامت نفس سبب میشود تا به دعوتهای ناحق نه بگوید و تفکر» کمک میکند تا از میان دعوتها حق را بشناسد و «آزادمنشی راه را هموار میکند تا حق را بپذیرد و تصدیق نماید. افرادی که عالماً و عامداً خطا میکنند، مشکل آزاد منشی دارند، چراکه طلب حق و حق خواهی آنها ضعیف بوده و باید این حس و ویژگی روانی را در آنها تقویت نمود که براحتی از دعوتها و تعلقات دیگر بتوانند ببرند.

امام صادق میفرماید پنج خصلت است که در هر کس یکی از آنها نباشد خیر و بهره‌ی
زیادی در او نیست :

اول وفاداری

دوم تدبیر ،

سوم: حیا،

چهارم: خوش اخلاقی و پنجم که چهار خصلت دیگر را نیز در خود دارد آزادگی است.

«خَمْسُ خِصَالٍ مَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْهَا فَلَيْسَ فِيهِ كَثِيرٌ مُسْتَمْتِعٍ أَوْلُهَا الْوَفَاءُ وَالثَّانِيَةُ
التدبیر و الثالثَةُ الْحَيَاءُ والرابعةُ حُسْنُ الْخُلُقِ والخامسةُ وَهِيَ تَجْمَعُ هَذِهِ الْخِصَالَ الْحُرِّيَّةُ.»

ملاحظات

۱- «انتخابگری آزاد انسان چهار شرط دارد:

۱. شناخت ۲. گرایشهای متضاد ۳. قدرت انتخاب و تصمیم ۴. وجود زمینه های تحقق خارجی

۲- این هدف با مجموعه ای از قالبها و برنامه های بانشاط و جذاب تحقق پیدا خواهد کرد. توضیح صرفاً کلامی و یک طرفه ی این هدف، مخالف باهدف انتخابگری و آزادی خواهد بود.

۳- لازم است در فرایند تحقق این هدف آفتهای آزادی بی قیدوشرط برای مخاطبان تشریح شود و تفاوتهای لایابالی گری با آزادی به کمک روشهای ظریف تبیین و توضیح داده شود که تقوا مصونیت است و محدودیت نیست.

فرایند تحقق هدف

فرایند تحقق هدف

باید توجه داشت که هدف تفصیلی قبل که همان خودباور، دارای کرامت و عزت نفس بود، مقدمه و زمینه ساز تحقق آزاد منشی است و برای دست یابی به هدف انتخاب گر آزادمنش علاوه بر هدف قبلی به دو پایه ی مستحکم دیگر نیاز است.

۱- تقویت روحیه ی کنجکاوی جهت کشف حق و حقیقت

۲- احیاء حقیقت طلبی :

جهت پذیرش حق حقیقت طلبی به معنای ایجابی خود سر فرود آوردن و تسلیم شدن در برابر حقیقت است و در معنای سلبی سرکوب کردن روحیه عناد سرپیچی و سرکشی در برابر حقیقت میباشد، که در ادبیات تربیت دینی این حقیقت طلبی در واقع طلب حقیقت مطلق است که آن را حق طلبی می نامند هدف های عملیاتی ای که در ادامه میآید میتوانند تحقق این هدف تفصیلی را میسر سازند:

گام های پیشنهادی

۱- ارائه ی برنامه های دقت افزایی و تدبّر هدف این برنامه ها در واقع تقویت حواس و قدرت مشاهده و تمرکز است که منجر به یادگیری بهتر کنترل ذهن و خیال باریک بینی و... می شود و در نتیجه زمینه ی تدبر و تفکر را فراهم می کند.

۲- ایجاد مسأله و میل به جستجو و تفحص گری در مخاطب

هدف عملیاتی ۱: تقویت
کنجکاوی و دقت در مسائل
پیرامونی جهت کشف حقیقت
(مهارت‌های مقدماتی)

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

۱- برگزاری آزمونها مسابقات و چالشهای دقت افزا و دقت سنج:

در این برنامه است آزمونهایی کتبی و مسابقاتی برگزار شود که محتوای آزمونهای کتبی به صورت ترکیبی متشکل از سؤالات کتبی معماهای تصویری، کلامی، هوشی و... باشد که جنبه سرگرمی برای مخاطب خواهد داشت.

چالش دومینو لیگ، معما، ساخت و تمرین اعصاب سنج و بازی کلمات از جمله چیزهایی است که میتواند موضوع برنامه های ما در این زمینه باشد. البته باید توجه داشت که جنس اهداف تربیتی مورد نظر از این برنامه ها، اهداف مهارتی است و طولانی بودن بازه ی اجرای برنامه برای ما مطلوب خواهد بود چرا که اهدافی مانند دقت افزایی که از جنس مهارت، هستند برای محقق شدن، نیازمند تمرین و تکرار تدریجی هستند و اجرای برنامه فشرده در بازه زمانی کوتاه اثر چندانی در حوزه مهارتها نخواهد داشت.

۲- کارگاه افزایش تمرکز : تمرکز حالتی ذهنی و روانی است که در آن حالت تمام قوای حسی، روانی و فکری انسان روی موضوع خاصی متمرکز می شود و تضمین کننده ی امر یادگیری و انجام صحیح کارها و رهایی از خطرات احتمالی است.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

بحث تمرکز یکی از مهم ترین مسائلی است که انسانها در اموری مثل یادگیری، مدیریت زمان انتخاب اهداف و اولویت بندی در کارها با آن مواجه هستند. معمولاً نبود دقت و تمرکز در موارد ذکر شده، انسان را دچار اضطراب و استرس، تشخیص غلط اهداف زندگی، فهم غلط و ناقص در مسایل و اختلال در آموزش و یادگیری میکند.

جلسات مدیریت تمرکز عمدتاً به صورت کارگاهی برگزار می شود:
جلسه اول تعریف و بیان کارگاهی ضرورت تمرکز و دقت
جلسه دوم تمرین عمومی افزایش تمرکز و انجام بازیهای مرتبط
جلسه سوم تمرین روشهای افزایش تمرکز با موضوع هدف
جلسه چهارم تمرین روشهای افزایش تمرکز با موضوع کلاس درس
جلسه پنجم: تمرین روشهای افزایش تمرکز با موضوع حضور قلب در نماز

۳- کلاس قرآن و معرفت با موضوع نگاه و نظر: بدین معنی است که دانش آموزان در ترجمه ی برخی از آیات قرآن دقیق شوند و بتوانند جواب سؤالاتی که معلم مطرح میکند را پاسخ بدهند و در حد ممکن در مورد آن تحلیل ارائه دهند. معلم همچنین می تواند در کلاس برخی ضرب المثلهایی که در جامعه متداول است مانند خواهی نشوی رسوا هم‌رنگ جماعت شو» و ... را مطرح کرده و از دانش آموزان بخواهند نسبت به معنی آنها دقت کنند و درستی و نادرستی آن را تحلیل کنند.

۴- برنامه جهادی : جویندگان در این بخش دانش آموزان در یک ویژه برنامه جهادی به جستجو برای کشف نیازها و نواقص و مشکلات در مجموعه تربیتی شان میپردازند نیازها و مشکلات بررسی شده و آنهایی که دارای اولویت بالاتر و از نظر عملیاتی در دسترس تر باشند انتخاب میشوند و بر روی آنها ایده پردازی میشود دانش آموزان و مربیان ایده های خود را مبنی بر رفع نیازها اعلام و به روشنی و به جزئیات تعریف میکنند.

هدف عملیاتی ۲:

مهارت نظارت بر خویشتن با گزارشگیری از اعمال و رفتار

بعد از مرحله ی تقویت کنجکاوی لازم است مربی جهت ظهور آزاد منشی مهارت بررسی اعمال و رفتار را آموخته و به صورت مستمر ملتزم به این مهارت شود بگونه ای که در گذر ایام به صورت ملکه ی رفتاری در او تثبیت شود. شناخت و فهم ایرادها و تحلیل و علت یابی از اشکالات گامهایی است که در این مرحله به تدریج باید آغاز شود تا در فرایندی چند ساله به نقطه مطلوب برسد.

گام های پیشنهادی

- ۱- یکی از بهانه های مناسب برای ارتقاء این ،مهارت دریافت گزارش روزانه هفتگی از فعالیتهای مورد علاقه مربی است. از جمله این موارد میتوان به گزارش فعالیتهای تحصیلی و پروژه هایی همچون ،هیئت، اردو و ... اشاره نمود.
- ۲- اختصاص دفتری برای ثبت خاطرات کمک خواهد نمود تا مربی در ناخودآگاه خود رفتارهای روزانه را زیر ذره بین برده و سعی نماید که جهت ثبت بهترین خاطرات رفتار روزانه را مروری اجمالی نماید.
- ۳- در این گام مناسب است تحت قالب نامه نگاری، مربی از مربی درخواست نماید برخی از ایرادات خود را اعلام نموده و با یکدیگر به تحلیل و بررسی آنها پردازند. علت وجود اشکالات و ایرادات در رفتار مربی باید ریشه یابی و برای او مشخص شود.
- ۴- جلسات مشاوره بستر مناسبی برای ورود در فرایندی است که مربی با مشکلات و موانع پیشرفت مادی و معنوی خویش آشنا شود. در مشاوره میتوان با پرسش، ریشه و علت مشکلات را برای مربی آشکار نمود و در این تبیین از خود او کمک گرفت. تذکر: رفتار مربی باید به گونه ای باشد که کرامت و عزت مربی آسیب نبیند.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

۱- دفترچه گزارش کار

۲- مشاوره

هدف عملیاتی ۳:

تبیین ارزش حقیقت طلبی (انگیزشی و بینشی)

هدف عملیاتی ۳: تبیین ارزش حقیقت طلبی (انگیزشی و بینشی)
باید صمیمانه به مربی تفهیم نمود که غرض از همه ی برنامه ها کشف حقیقت است و نیز باید تبیین نمود که حقیقت طلبی از چنان ارزش و جایگاهی برخوردار است که حتی در مواردی که حقیقت طلبی علیهمان تمام شود حاضر به دست برداشتن از آن و مقاومت در برابر آن نباشیم.

گام های پیشنهادی

حقیقت طلبی با استفاده از داستان رمان مستند یا فیلمهای اثرگذار به مربیان منتقل شود.
ملاحظات:

. به اظهار نظرهای مربی حتی اگر غلط باشد اهمیت دهد.
به مربیان جرأت انتقاد مؤدبانه دهد تا در خصوص مسائل داوری کنند.
در تحلیل مسائل اجتماعی سلیقه خود را به مخاطب تحمیل نکند.
در مسائل مبهم و مهم دست به روشنگری بزند.
از تشویق، تنبیه انذار و تبشیر برای رشد حقیقت طلبی مربیان استفاده نماید.

۳- تقلید صحیح: آزادگی، آزاداندیشی و آزاد منشی اگر در رفتار پدر، معلم و مربی باشد نوجوان می تواند بر اثر غریزه ی تقلید از ایشان این خصوصیت را بیاموزد و همانند پدر و مربی خود آزاده باشد.

۴ دیدن نمونه ها : دیدن نمونه ها و الگوهایی که از غیر حق بریده اند همانند شهدا میتواند این روحیه را در متربیان تقویت کند در همین راستا در مسائل شهوانی بیان احوالات کسانی که در معرض گناه قرار گرفتند اما پیش نرفتند و گناه را پس زدند تأثیر خوبی روی مخاطب دارد. این الگونمایی باید با ظرافت و به گونه ای جذاب برای دانش آموزان عرضه شود تا دانش آموز الگو را از عمق جانش شخصیتی موفق دانسته و بپذیرد.

۵- کمک گرفتن از مربی از طریق قالبها : با کمک قالبهای مناسب از مربی خواسته شود که از میان دوستان و آشنایان خود جلوههایی از حقیقت طلبی را در رفتار آنها بیان نماید. این کار باعث میشود مربی روی رفتار دیگران و خودش دقیق شود و روی موضوع حقیقت طلبی به صورت عملی فکر کند.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

۱- کلاس «قرآن و معرفت»: معلم این کلاس میتواند با ذکر داستانهای قرآنی و غیره الگوهای حقیقت طلب را برای دانش آموزان ترسیم نماید و به طور مستقیم و غیر مستقیم این موضوع را برای دانش آموزان تبیین کند.

۲- کتابخوانی : مطالعه ی داستان زندگی قهرمانانی که حقیقت طلبی در زندگی آنها پررنگ بوده است.

هدف عملیاتی ۴ برداشتن موانع کشف حقیقت

هدف عملیاتی ۴ برداشتن موانع کشف حقیقت

در این مرحله باید دقیقاً در نقطه ی مقابل تبیین مفهوم حقیقت طلبی به تبیین موانع مهمی که بر سر راه حقیقت طلبی قرار گرفته است توجه نماییم. متربی باید از خصوصیت ها و ویژگی های درونی که موانع و سدهای مقابل جریان حقیقت طلبی اند رها شده باشد تا به هدف آزادی و انتخابگری نزدیک شود.
خصوصیاتی همچون

- قیود از پیش ساخته پیش داوری اوهام و خرافات (ساحت اندیشه)
- عقده ها، غرض ورزی، حب و بغض شخصی ساحت (گرایش)
- خود خواهیها منفعت شخصی و انتقام گرفتن (ساحت عمل)

گام های پیشنهادی

- گام های پیشنهادی
- ۱- به تفکر و داشتن متریبان در مورد نگاههای غلط مشهور در جامعه و خرافات و... از طریق گفتگوکردن و طرح مسأله برای متریبان
 - ۲- ارائه ی تصویر زشت در بند کشیدن آزادگی با استفاده از قالبهای هنری مانند داستان رمان نمایشنامه و تئاتر که در آنها تأثیر مخرب این ویژگیها در هویت انسانی روشن گردد. نقش پذیرفتن خود متریبان در ایجاد حس نفرت از این ویژگیها تأثیر بسیاری خواهد داشت.
 - ۳- مشاوره دادن به متربی در مقاطعی که وی به خاطر حب و بغضهای شخصی و خودخواهی ها و منفعت طلبیها با دوستانش دچار مشکل شده است.
 - ۴- تقدیر موردی از دانش آموزانی که خودخواهی را کنار میگذارند و برای دانش آموزان دیگر دست به ایثار میزنند و حاضرند از منافع شخصی شان بگذرند. این تقدیرها اینگونه بودن را تبدیل به ارزش میکند و مشوق خوبی برای دیگر دانش آموزان است تا آنها نیز از قید منفعت طلبی و خودخواهی برهند.
 - ۵- الگونمایی از قهرمانانی که به جای خودبینی و کینه ورزی، خودخواهی و منفعت طلبی به از خودگذشتگی و مهرورزی روی آوردند.
 - ۶- مشاهده ی عینی مفاهیم مثبت این حوزه، در رفتار مربیان و پرهیز جدی آنان از امور منفی

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

۱- کلاس «قرآن و معرفت»

۲- کتابخوانی

۳- هیئت: علاوه بر اینکه سخنران و مداح می تواند به موضوع این هدف عملیاتی بپردازد، میتوان از راویان دفاع مقدس دعوت نمود تا برای متریبان از سیره ی شهدا در زمینه ی ایثار، مهرورزی و عدم کینه ورزی روایت کنند.

۴- مشاوره

۵ اردو

۶- ورزش

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

هدف عملیاتی ۵

تمرین حق‌پذیری با رفع و دفع لجبازی و عذر نخواستن

هدف عملیاتی ۵ تمرین حق‌پذیری با رفع و دفع لجبازی و عذر نخواستن

متربی در صورت گذراندن مراحل قبلی با عظمت حق و حقیقت آشنا شده اما ممکن است به دلیل موانعی در صحنه‌ی عمل زیر بار حق نرود. یکی از موانعی که سبب میشود با وجود اینکه متربی حرف حق را فهمیده اما حاضر نشود آن را به اجرا درآورد، «لجبازی» است. آنچه در موضوع لجبازی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است خودآگاهی نسبت به لجبازی نمودن است. اگر فرد مقصر بودن خود را نفهمد بلکه در مواردی خود را محق بداند هیچگاه دست از لجبازی بر نخواهد داشت. اما همین که مقصر بودن خود را بیابد و بفهمد حتی اگر اقرار هم نکند، مطلوب حاصل شده و درصد زیادی از موضوع لجبازی با همین خودآگاهی حل می‌شود.

گام‌های پیشنهادی :

- ۱- بیان آسیب‌های نپذیرفتن حق (لجبازی) این ویژگی‌ها در ناخودآگاه متربی‌ها پنهان شده و متربی هیچگونه آگاهی از آسیب‌های این رفتارها ندارد؛ لذا بخش مهمی از راه حل این معضل خودآگاه شدن متربی در نسبت با این مسائل است. باید فرهنگ عذرخواهی نمودن را در مخاطب ایجاد نمود.
- ۲- مربی باید از قبل در متربی‌ها احساس چندش و تنفر نسبت به این رذیله ایجاد نماید و نباید اجازه دهد تا متربی در موقعیت این رفتارها قرارگیرد بعد با هزار ترفند مسأله را حل کند؛ بلکه باید فرد را از قبل به حالتی رساند که از برخی ویژگی‌ها احساس تنفر نماید. باید توجه داشت که خود این روش فرد را از بسیاری آسیب‌ها مصون می‌نماید.

۳- در این گام باید با تبلیغ این ویژگی و با کمک برگزاری جشنواره یا در نظر گرفتن کاپ اخلاق این حس را در مربی ها تقویت نمود. هر اقدامی که کمک به دیده شدن این خصلت می نماید باید دنبال نمود.

۴ مربیهایی که در فعالیتهای از زیر بار حق رفتن فرار میکنند و یا در بازی اصطلاحاً جرزنی کرده و رو ترش مینمایند برای آنست که حریتشان آسیب دیده است چنین افرادی باید رفتارهایشان به خوبی زیر ذره بین باشد و در صورتی که رفتارشان اشتباه بود باید رفتار اشتباهشان دیده شود و در موارد لزوم رفتارشان مذمت شود، البته در مواردی هم تغافل میتواند نتیجه بخش باشد.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

۱- کلاس قرآن» و «معرفت» در این کلاس میتوان به موضوعاتی که در گامهای پیشنهادی آمده پرداخته شود.

۲- ورزش

۳- اردو

۴- کتابخوانی

۵- مشاوره

هدف عملیاتی ۶: تمرین حق پذیری با مدیریت هیجانات و خشم

هدف عملیاتی ۶: تمرین حق پذیری با مدیریت هیجانات و خشم
جوشش عواطف و احساسات و برافروخته شدن آتش خشم از جمله آفتهایی است که به طور مستقیم آزادی فرد را دربند
میکشد.

گام های پیشنهادی

۱- خفیف و خوار جلوه دادن رفتار کسانی که به پیچ هیجانات و عصبیت های خود پیچیدند و نشان دادن سرانجام رفتار آنها
و تحقیر کردن اینگونه اخلاق و رفتارها در چشم بچه ها که اهمیت زیادی دارد.

۲- بیان روایتی که این گونه رفتارها را نفی می نماید.

۳- کارگاه مهارتهای مدیریت هیجانات عاطفی و کنترل خشم نوجوانی برگزار می نماید در فضای اردویی در این
خصوص

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

۱- کلاس قرآن و معرفت

۲- ورزش

- اردو

۴ - مشاوره

۵- کارگاه مهارتهای مدیریت هیجانات عاطفی و کنترل خشم

هدف عملیاتی کارگاه مقدماتی مهارتهای انتخاب گری انتخاب میوه ی تعقل است آدمی بعد از مرحله ی تدبر(دقت و توجه و جمع آوری اطلاعات صحیح و بعد از تفکر رسیدن به معلومات با استفاده از استدلال و حل مسأله به تعقل (سنجش و قدرت مقایسه و بالا و پایین کردن میرسد. هنگامی که تعقل با کرامت نفس و آزادمنشی همراه میشود؛ انتخاب صحیح شکل میگیرد در واقع می توان گفت انتخاب درست برآیند تفکر و تعقل، کرامت نفس و آزاد منشی است.

گام های پیشنهادی

۱- یکی از مهم ترین و حساس ترین انتخاب های دوره ی نوجوانی موضوع انتخاب رشته برای ورود به مقطع متوسطه ی دوم است این انتخاب نیز از قاعده ای که گفته شد مستثنی نیست، یعنی نحوه ی تدبر، تفکر و تعقل دانش آموز و کرامت نفس و آزاد منشی او در انتخاب رشته ی تحصیلی و آینده ی شغلی او بسیار اثرگذار است. لذا قالبها و برنامه های پیشنهادی باید با برنامه هایی به دانش آموز کمک نمود تا در این عرصه انتخاب گری را تمرین کند. استعدادیابی و برنامه ی بهترین انتخاب به موضوع استعدادیابی و چگونگی آن در بخش علمی پرداخته شده است اما دانش آموزان خودشان نیز باید در این فرآیند درگیر شوند و در برنامه ی بهترین انتخاب دانش آموزان در قالب بوم انتخاب رشته و به صورت گروهی و فردی به تحقیق در مورد مشاغل و رشته ها می پردازند و در این فرآیند استعدادها، علایق، مهارت ها و هوشهای چندگانه خود را بررسی می کنند. در واقع این برنامه زمینه ای برای تکمیل فرآیند انتخاب رشته ی دانش آموزان است.

هدف سوم متوسطه اول : اهل اندیشیدن و دارای مهارت تفکر

۱

ویژگی سوم: اهل اندیشیدن و دارای مهارت تفکر

تفکر به معنای یافتن توان حل مسأله در تمام عرصه ها و ساحات زندگی می باشد. به این معنا که متربی مهارتهای اندیشیدن را بیابد. منظور از مهارت ها صرفاً تقویت قدرت استدلال متربی نیست بلکه یافتن خصلت اندیشیدن هدف است. این هدف کمک مینماید تا با تمرین و آموختن مهارتهای لازم، ملکه ی تفکر یا همان خصلت اندیشیدن به دست آید یکی از راههای تقویت مهارت تفکر در معرض پرسشهای صحیح قرار دادن فرد است.

اهل فکر شدن زیرساخت و نقطه ی آغاز حرکت به سمت هدف کلی «عالم عاقل اهل فکر است زیرا با مهارت تفکر علومی را می آموزد که منجر به شناخت خویشتن و عالم هستی و خدای متعال میشود و اینگونه آهسته آهسته هدف عالم شدن محقق می شود. در واقع با تحقق هدف عالم عاقل اهل فکر انگیزه ها و محرکهای فرد دستخوش تغییر قرار میگیرد و از خدایی که شناخته است تبعیت میکند و در جهت رسیدن به او حرکت مینماید و با نسخه ی او مسیر زندگی را انتخاب میکند و اینگونه به دین مداری میرسد و محور و مدار زندگی او دین میشود و امور خود را با اوامر الهی سامان میدهد چنین فردی در حوزه ی اخلاق فردی و اجتماعی اهل رعایت میشود و درنهایت به تهذیب میرسد.

اهل فکر شدن متربی سبب میشود تا او در برابر مسائل اجتماعی و هجوم عقاید انحرافی مصون بماند و امکان دفاع داشته باشد. به بیانی دیگر در برابر هر دعوتی تحقیق و پرسش نماید .

ملاحظات

ملاحظات

- ۱- تفکر، استعدادی الهی است که در اثر تربیت به فعلیت میرسد و انسان میتواند در پرتو تقوای الهی با متعادل نمودن قوای درونی خویش از آن در مسیر فطرت توحیدی بهره مند شود
 - ۲- زمینه ی تفکر به صورت عام در همه ی افراد انسان وجود دارد و یک جنبه از فطریات انسان میباشد.
 - ۳- ربط این هدف با تقوای نوجوانی «اگر انسان با تقوا باشد، به ایمان خواهد رسید؛ اگر بی تقوا باشد، به ایمان نمیرسد یک مرحله از تقوا، قبل از ایمان است. تقوا یعنی چه؟ معنای تقوا این نیست که انسان خیلی عبادت کند. ممکن است خیلی عبادت کردن بر تقوا مترتب شود اما تقوا آن نیست معنای تقوا این است که انسان در هر کار از تصمیم و عمل خود مراقبت کند؛ با مطالعه و با توجه بیندیشد که چه میخواهد عمل کند و پا را میخواهد کجا بگذارد یک وقت انسان، مستانه و بیهشانه بدون توجه به اینکه چه کار میکند حرکت و اقدام مینماید، یا تصمیم میگیرد یا میگوید، یا انجام میدهد یا ترک میکند؛ یک وقت همه ی این کارها را با توجه به اینکه چه کار میکند، انجام میدهد. این دومی تقواست.»
- فرایند تحقق هدف
- تحلیل و استنتاج دو مفهوم کلیدی در معنای تفکر هستند و این هدف از دو عنصر اصلی تشکیل شده است: تجربه آموزی و عبرت گرفتن.

مربی می تواند با تدبیر و تاکتیک و نقشه و همکاری دیگران، مربی را به تفکر برساند.

اهداف عملیاتی و گام‌های پیشنهادی ذیل آن بدین شرح است:

هدف عملیاتی ۱: دقت افزایی متربی
اولین مرحله برای تمرین مهارت تفکر افزایش دقت متربی در اشیاء و حوادث اطرافش میباشد.

گام های پیشنهادی

- ۱- تمرین دیدن دقیق و تدبر در مشاهدات و هدایت آنها
- ۲- هر رخداد و یا پدیده ای را میتوان به عنوان آیه مشاهده کرد و از این مشاهده به حقیقتی دست یافت توجه به رخدادها و پدیده هایی که دارای ویژگیهای خاص و محیر العقولی هستند میتواند مسیر تفکر و تعقل را به روی انسان بگشاید.
- ۳- دقت افزایی و تدبر ویژه مربیان
- ۴- استفاده ی مربی از بزنگاههای تربیتی در تعامل با متربی؛ مربی باید از لحظات برای تقویت دقت توجه و تمرکز متربی استفاده نماید.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

- ۱- کلاس قرآن و معرفت
- ۲- بازیهای دقت افزا
- اردوی مشاهده و دقت در طبیعت

اهداف عملیاتی و گام‌های پیشنهادی

هدف عملیاتی ۱ : دقت
افزایی متربی

هدف عملیاتی ۲ : عبرت آموزی و کسب تجربه

هدف عملیاتی ۲ : عبرت آموزی و کسب تجربه

در تداوم مرحله ی قبل و بعد از افزایش دقت مربی در محسوسات نوبت آن رسیده که آهسته آهسته مربی توجه و دقت در رویدادها و حوادث را بررسی نماید. این موارد شامل رویدادها و حوادث در ساحت‌های گوناگون از قبیل ساحت مسائل، فردی مسائل اجتماعی و تاریخی می‌شود. مربی در عبرت آموزی از اتفاقات و سرگذشتها درس می‌آموزد و به تفکر واداشته میشود.

خدای متعال پس از بیان قصه ی زندگانی حضرت یوسف می‌فرماید: لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةً لِّأُولِي الْأَلْبَابِ ؛ در سرگذشت آنان، درس عبرتی برای صاحبان اندیشه است. امیرالمؤمنین می‌فرماید: «إِنَّ فِي كُلِّ شَيْءٍ مَّوْعِظَةً وَعِبْرَةً لِّذَوِي اللَّتِّ وَالْإِعْتِبَارِ.» به درستی که در هر چیزی پندی و عبرتی برای خردمندان و عبرت گیران است.

همچنین از آن حضرت نقل شده است: «مَنْ اعْتَبَرَ أَبْصَرَ وَ مَنْ أَبْصَرَ فَهَمَّ وَ مَنْ فَهَمَّ عَلِمَ كَسَى كَهْ عِبْرَتِ أَمُوزِدْ، آگاهی یابد و کسی که آگاهی یابد، میفهمد و آن که بفهمد، دانش آموخته است. در جای دیگر نقل شده: «رَحِمَ اللَّهُ أَمْرًا تَفَكَّرَ فَاعْتَبَرَ وَ اعْتَبَرَ فَأَبْصَرَ» خدا رحمت کند کسی را که بیندیشد و سپس پند پذیرد و اندرز گیرد و سپس بینا گردد .

تفکر و تدبر را میتوان از طریق عبرت آموزی و عاقبت اندیشی در برنامه های مختلف فعال کرد.

گام های پیشنهادی

گام های پیشنهادی

۱- دانش آموز در حوادث تاریخی و سرگذشت شخصیت های تاریخ ساز، علاوه بر تمرین دیدن دقیق با کمک مربی به تدبر در مشاهدات و هدایت آنها دست زند و نگاه خویش را تیزتر نماید امام خمینی می فرماید: «عبرت بگیری از این حوادث تاریخ معلم انسان است. صحیفه امام، ج ۱۴، ص: ۴۹۱»

۲- از تفکر و تأمل در آثار رفتارها و گرایشها و تجربه های خود، برای یافتن راه آینده راهنمایی طلب نماید و با بررسی موشکافانه عاقبت رفتار و اعمال خویش را رصد کند.

تدبر در قدرت و تحولی که خدای متعال در مخلوقات ایجاد مینماید زمینه عبرت ها را فراهم میکند **يُقَلِّبُ** اللهُ الليل والنهارَ **إِنَّ** فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً **لِأُولِي** الأَبْصَارِ خداوند شب و روز را دگرگون می سازد؛ در این عبرتی است برای صاحبان بصیرت! "سوره نور آیه ۴۴"

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

۱- کلاس «قرآن و معرفت»

۲- کتابخوانی

- مشاوره

۴- اردو

هدف عملیاتی: ایجاد فرصت برای اعلام نظر متربی و برطرف کردن موانع آن جدی گرفتن گفتگو با متریبان و فرصت دادن جهت اعلام نظر در خصوص مباحث گوناگون (حتی نظریه ها و باورهای عمومی و رایج اولین مرحله برای تمرین مهارت تفکر می باشد).

گام های پیشنهادی

۱- تمرین گفتگو: اجازه دهید و تشویق کنید تا متربی در جمع به گفتگو بپردازد و نوشته ها و آثار خود را ارائه دهد. حتی در مواردی اداره ی بخشی از جلسات را به آنها بسپارید در برخی جلسات و برنامه ها به او فرصت دهید تا از منظری نو به مسائل نگاه کند و صرفاً سرعت در حل مسائل را ملاک برتری قرار ندهید.

برخی ثمرات این گام عبارت است از:

- طرح شدن حرف ها در جمع سبب میشود بجای آشنایی با یک تفکر بادهتفکر آشنا شوند.
- مهمتر آنکه متربی خودش را در به نتیجه رسیدن جلسه سهیم می بیند و این گونه شخصیتش تقویت میشود.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

۲- یافتن قدرت تحمل نقد دیگران روحیه ی نقدپذیری و افزایش تحمل شنیدن نقد دیگران کمک بسیاری به عملکرد ذهن در جهت دست یابی به مجهولات مینماید و فرایند تفکر را تسهیل می نماید.

۳- یافتن توانمندی دفاع از حرفهای خود تلاش تربی برای دفاع از گزاره هایی که در گفتارش اعلام شده است کمک شایانی در تقویت قوت تفکر او مینماید. یافتن ربط قضایا و استنتاج، در ذهن تلاطمی ایجاد میکند که به ورزیدگی تربی در تفکر کمک مینماید.

۴- تکمیل استدلال با کمک از حرفهای دیگران در این گام می آموزد که چگونه از حرف دیگران برای تکمیل استدلال خود استفاده کند و مقصود خود را جمع بندی نماید.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

۱- کلاسهای مختلف مجموعه به ویژه در کلاس «قرآن و معرفت»

۲- جلسات گفتگو با مربی مربیان میتوانند به صورت هفتگی با دانش آموزان جلسه داشته باشند و به گفتگو با دانش آموزان بپردازند این گفتگوها میتواند دو بخش داشته باشد یک بخش به ارائه دانش آموزان اختصاص داده شود، بدین نحو که هر دانش آموز موظف باشد یک جلسه برای دانش آموزان دیگر، پیرامون یک موضوع از پیش تعیین شده سخنرانی کند و به سوالات اعضای جلسه پاسخ دهد. بخش دیگر به گفتگو پیرامون مسائل پیش آمده برای مجموعه تربیتی یا دانش آموزان آن حلقه اختصاص یابد و مربی در ضمن گفتگو هدایت دوره را انجام دهد.

بعد از مرحله ی جدی گرفتن گفتگو با متربی و کمک به اعلام نظر کردن ایشان، در این مرحله باید متربی را با روشهای هوشمندانه دعوت به فکر کردن نمود.

هدف عملیاتی: ۴ هدایت
به سمت فکر ورزی و
دعوت به تفکر

گام های پیشنهادی

گام های پیشنهادی

۱- ارائه ی داستانهای تعجب برانگیز و فکر پرور از طریق ،عکس، قصه گویی تئاتر، فیلم و کارتونهای فکری به عنوان یکی از ابزارهای ایجاد انگیزه و حیرت فلسفی در دانش آموزان در این مرحله سهم به سزایی دارد.

۲ - گام ها باید از جذابیت بالایی برخوردار باشند. بنابراین نقش بازی های فکرپرور نیز در تحقق این هدف نباید فراموش شود. اکثر بازیها به دلیل مواجه کردن مخاطب با یک واقعه ای که باید در مورد آن اقدامی به جا انجام دهد، نیاز به تفکر و بررسی و انتخاب راه صحیح برنده شدن دارد. البته هر چه بازی بتواند فکر را بیشتر درگیر کند، در اینجا اهمیت بیشتری پیدا میکند البته باید به اندازه ای باشد که خشک و بی روح نباشد و ذهن وی را خسته نکند و از رغبت وی نکاهد.

۳- ترغیب به مشورت کردن باید جدی گرفته شود پیش داوری جمود تعصب و خودرایی از مهم ترین موانع جلوه ی تفکر هستند که قالب مشورت یکی از مهم ترین راه های رفع آنها میباشد؛ و لذا مشورت از طریق رفع موانع نقش ویژه ای در تحقق هدف ایفا می نماید. مشورت با مشاور هوشمند در مسائلی که برای مخاطب به صورت جدی مطرح شده است کمک شایانی خواهد نمود که قوه فکر او به بار نشیند.

۴- برگزاری جلسات هم فکری برای تصمیم گیری یکی از بسترهایی است که دانش آموزان را به فکر کردن سوق می دهد و توانایی تفکر آنها را تقویت میکند. بهترین قالبی که به این جلسات جدیت میبخشد مسئولیت سپاری است. پس از اینکه دانش آموزان مسئولیتی در مجموعه ی تربیتی به عهده گرفتند، جلساتی برای اینکه خود دانش آموزان فکر کنند و نظر دهند ترتیب داده میشود. به عنوان مثال مربی به دانش آموزان حلقه میگوید مراسم نیمه شعبان امسال را حلقه ی ما باید اجرا کند و از دانش آموزان میخواهد تا نظر دهند که چگونه میتوان مراسم را به بهترین نحو اجرا کرد. البته معمولاً دانش آموزان بیشتر دوست دارند به جای اینکه خود نظر دهند از همان ابتدا نظر دیگران را تخطئه و مسخره کنند برای جلوگیری از به وجود آمدن چنین دعوایی که خود مانع تفکر است میتوان قواعدی برای بحث گذاشت؛ مثلاً به دانش آموزان گفت که ابتدا فقط نظر ایجابی دهند و در این بخش ابتدایی جلسه کسی حق ندارد نظر دیگران را نقد کند ولی در انتها برای جمع بندی با ملاحظاتی که مربی توجه میدهد نظرها نقد شده و جمع بندی نهایی با کمک خود دانش آموزان ارائه میشود. در اینگونه جلسات زمانی که دانش آموزان ابراز نظر میکنند - هر چند نظرات ویژه ای ندهند - لازم است اصل تفکر و تلاش آنان مورد تشویق قرار گرفته و هر فردی که نظر بیشتری می دهد بیشتر تشویق شود تا بدین وسیله دعوت به فکورری بهتر محقق شود.

۵- قضاوت بر اساس شواهد و نظام معیار نیز از امور مهمی است که باید به آن دقت شود. قضاوت در اعاده ی حق یکی از دشوارترین صحنه های تصمیم گیری است و نیاز به در نظر گرفتن معادلات متعدد دارد تا حکم کننده از دایره ی عدالت خارج نشود. حل این معادلات گوناگون کمک شایانی به ورزیده شدن فکر می نماید.

۶- وادار نمودن به تأمل در خود امر بسیار لازمی میباشد. خلقت انسان دارای عجایب بی شماری است که میتواند متربی را دعوت به تفکر نماید. آیه ی زیر به خوبی نشان میدهد تفکر در خویشتن نه تنها راه را برای شناخت خویشتن میگذشاید بلکه شناخت صحیحی نسبت به کل عالم ایجاد میکند.

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ ؛ آیا در خودشان به تفکر نپرداخته اند؟ خداوند آسمانها و زمین و آنچه را که میان آن دو است جز به حق و تا هنگامی معین نیافریده است و [با این همه] بسیاری از مردم لقای پروردگارشان را سخت منکرند.

۷- مطالعه ی فعال نیز نقش اثرگذاری در این رابطه دارد در این قالب پس از ایجاد بسترهای مناسب برای سوق دادن دانش آموزان به سمت کتاب خوانی جلساتی برای ارائه ی کتاب خوانی ترتیب داده میشود که در این جلسات علاوه بر یاددادن نحوه ی مطالعه و معرفی کتابهای مناسب فرصتی برای خود دانش آموزان ایجاد می شود تا کتابهایی که مطالعه کردند را ارائه نمایند. مثلاً بخشهایی از کتاب را که بیشتر دوست داشتند، در جلسه بخوانند. پس از ارائه ی دانش آموز، مربی سؤال هایی می پرسد تا به بیشتر فکر کردن و چطور فکر کردن دانش آموزان کمک کند پس از چند جلسه دانش آموزان یاد میگیرند با کتابها فعالانه برخورد کنند و فکر کنند چطور میتوانند بیشتر و بهتر از متن کتاب بهره گیرند. در مجموع در این قالب سعی میشود تا روحیه ای، فعال جستجوگر، انعطاف پذیر پرشور و هیجان زده را در جریان مطالعه ایجاد کنند تا مطالعه به خواندن خلاق و آفریننده بدل شده متضمن افزایش تفکر و خلاقیت خوانندگان باشد.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

۱ کلاس قرآن و معرفت

۲- کتابخوانی

۳- بازیهای فکر پرور

۴- مشاوره

۵- مسئولیت سپاری

هدف عملیاتی ۵ : آموزش مهارت‌های مقدماتی تفکر صحیح و روشهای آن

هدف عملیاتی ۵ : آموزش مهارت‌های مقدماتی تفکر صحیح و روشهای آن به منظور زمینه سازی ظهور تفکر صحیح و تسهیل رسیدن به نتایج آن، لازم است متربی مهارت‌هایی را در حوزه ی استفاده و تقویت تفکر کسب نماید. در این مرحله به مهارت‌های متناسب با اقتضائات دوره ی نوجوانی اکتفا شده است.

گام های پیشنهادی

- ۱- تقویت مهارت حل مسأله یکی از مهارت‌های پایه ای ذیل هدف تفکر مهارت حل مسأله می‌باشد این مهارت به مربی این امکان را میدهد که :
 - الف - در جستجو و شناسایی مسأله ها و مشکلات فعالانه عمل نماید.
 - ب - با منطق استفاده از تحلیل اطلاعات و داده‌های به دست آمده آشنا شود. به جستجو و خلق راهکارها بپردازد.به مقایسه ی راهکارهای مختلف و انتخاب بهترین شیوه برای مواجهه با یک- مسأله دست یابد.

- ۲- توانمندی در نقد منصفانه ی افکار دیگران (تفکر انتقادی): در این گام باید متربی را با ویژگیهای نقد منصفانه آشنا نمود تا او در اصطکاک و آفت های نقدهای نابجا سرخورده و مأیوس نشود. همچنین بیاموزد که چگونه می تواند با حفظ اخلاق و رعایت مصلحت افراد به اصلاح افکار بپردازد.

-در معرض سؤالهای هوشمندانه قرار دادن متربی(پرسشگری): پرسش نخستین کام برای فهمیدن پژوهش و تحقیق و نقطه ی عزیمت برای رسیدن به حقیقت است و کسی که میپرسد درصدد افزودن فهم و درک خویش از حقیقت است. پرسش منشأ تولید علم و نظریات جدید است و اصولاً دانش از پرسش آغاز می شود و توسعه و گسترش دانش، مرهون پرسشگری است. سؤال، یکی از مهم ترین راه های فعال نمودن قوه ی تفکر، تأمل و اندیشیدن است.

-۴- استفاده از پژوهشها و پروژه های هدفمند (کاوشگری): این گام علاوه بر اینکه یکی از مهارتهای مهم رسیدن به هدف تقویت تفکر میباشد، می تواند بسیاری از اهداف دیگر را محقق نماید لذا یکی از مهمترین قالبهای تربیتی دوره ی متوسطه ی اول محسوب می شود.

در این قالب پروژه هایی در رشته های مختلف علمی (فنی، تجربی، هنر، علوم، پایه علوم انسانی و معارف اسلامی تعریف می شود درگیر نمودن متربی با پروژه هدف اصلی است. لذا باید طراحی مصادیق آن دانش آموز محور باشد. هر دانش آموز در مواجهه با پروژه باید تفکر و خلاقیت خود را به کار گرفته و برای به سرانجام رساندن پروژه یا پژوهش فعالیت فکری و عملی مناسب را انجام دهد.

در ادامه به برخی از عرصه هایی که میتوان برای دانش آموزان پروژه تعریف کرد اشاره میشود و در هر کدام چند پروژه به عنوان نمونه بیان میشود :

- فنی : موشک آبی، پل ماکارونی و گلايدر ساخت و تعمیر ابزارآلات فنی، مکانیکی و الکترونیکی
- تجربی: ساخت صابون و چسب میکروب شناسی، تشریح قلب ،
- هنر: اجرای تتاثر طراحی پروژه های گرافیک تصویر و صدا، گل بازی و معرق
- علوم پایه: کیهان شناسی نظریه نسبیت و چاله ها، طرح مسائل خلاقانه در منطق، ریاضی و هندسه
- علوم انسانی و معارف اسلام:ی قیمت گذاری کالا و خدمات، بررسی پدیده ترافیک، پژوهشهای قرآنی معرفتی و تاریخی

• نویسندگی: قلم زنی و نگارش یکی از عوامل مؤثر برای راه افتادن جریان فکری در دانش آموزان میباشد. تکمیل داستانهای نیمه تمام و یا معرفی موضوعات جذاب برای قلم زنی اجرای روزنامه دیواری و نشریه

۵- خود ارزشیابی بر اساس نظام معیار (محاسبه و مراقبه): بررسی اعمال روزانه و ارزش گذاری آنها سبب خواهد شد تا متربی توان تمرکز بر اعمال خویش را بیاید و از این طریق با تفکر بر روی آنها و کشف آثار و نتایج به استنتاج اعمال حسن و یا قبیح دست یابد.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

۱ کلاسهای مختلف مجموعه

۲- کارگاه آموزشی مهارت حل مسأله

- دفترچه گزارش کار

۴- مشاوره

هدف عملیاتی ۶: پرورش خلاقیت، ابتکار و نوآوری ابداع و خلق

هدف عملیاتی ۶: پرورش خلاقیت، ابتکار و نوآوری ابداع و خلق

متربی بعد از آموزش مهارتها باید لذت آفرینش و ابداع و ابتکار را بچشد تا با طی نمودن فرایند حرکت از معلوم به مجهول، مسیر رشد فکری خود را طی نماید.

گام های پیشنهادی:

- ۱- جهت دهی به قوه ی خیال و پرورش هدفمند آن در زمانه ای که افراط در پرورش قوه ی خیال کودکان و نوجوانان صورت میگیرد و با توجه به نقش مؤثر خیال و تصورات در عرصه ی ابتکار و نوآوری، لازم است که با جهت دهی صحیح، این قوه را در وجود مخاطب به نفع رشد و تربیت به کار گرفت. در این گام باید مهارت به کارگیری تصاویر، تصورات و خواطر برای رسیدن به ایده های نو را به مخاطب بیاموزیم.
- ۲- تجربه و تمرین باید متربی را کمک نمود تا دست به مواجهه با مسائل نو بزند و باتجربه ی کارهای نو و خلاقانه ایده های خود را پرورش دهد و به مرحله ی اجرا درآورد این گام پیشنهاداتی شامل ایده و اجرای آن میباشد
- ۳- انجام فعالیتهای خلاقانه: مربی بسته هایی را ارائه نماید که ارتباط مستقیم با پرورش خلاقیت متربیان داشته و به آنها کمک میکند تا محصولات نو و مبتکرانه ای را تولید کنند.

قالبها و برنامه های پیشنهادی

۱ - مسئولیت سپاری

۲- کلاس

متوسطه دوم

ویژگیهای نوجوان متوسطه دوم

۱ - شکل گیری تفکر انتزاعی، انتخاب گری و تصمیم گیری

۲- هویت جویی

متوسطه دوم

ویژگیهای نوجوان متوسطه دوم

۱ - شکل گیری تفکر انتزاعی، انتخاب گری و تصمیم گیری

این مقطع از نوجوانی پل عبور مخاطب از دوران کودکی به دوران جوانی یا بزرگی تلقی می شود. در این مقطع مخاطب با انتخابها و تصمیمهای مختلفی در خصوص خود، دیگران، جامعه سیاست اقتصاد و ... مواجه میشود که بایستی بتواند با استفاده از موازین و معیارهای صحیح دست به انتخابگری بزند. انتخاب های نوجوان در مقطع متوسطه ی دوم مسیر آینده او را تعیین میکند و به عبارتی دیگر جوانی و بزرگسالی فرد در گرو انتخاب صحیح او در سنین نوجوانی و ابتدای جوانی می باشد. انتخاب رشته ی تحصیلی، انتخاب الگوهای زندگی انتخاب زمینه های مهارتی، انتخاب شغل آینده انتخاب سبک زندگی مانند نحوه ی پوشش و گفتار انتخاب نوع نگاه به زندگی، از تفکر درباره خود و خدا تا نوع نگاه به دیگران و هستی، انتخاب دوستان و جمع های اجتماعی انتخاب گرایشهای سیاسی و اجتماعی همه و همه از مهمترین انتخابهایی است که یا مستقیماً در دوران نوجوانی متوسطه ی دوم شکل می گیرد یا پایه های آنها در متوسطه ی دوم گذاشته می شود. در صورتی که لوازم و مقدمات این انتخاب گری در نوجوان فراهم شود، انتخاب های او سنجیده و در جهت رشد و تعالی او خواهد بود اما به هر میزان که از مقدمات غفلت شود، انتخابها بر اساس تمایلات و خوش آمدها یا القائات و تبلیغات خواهد بود. مهم ترین ابزاری که نوجوان را در این انتخابگری یاری خواهد کرد تا به جمع بندی دقیق در عرصه های مختلف برسد قدرت تفکر انتزاعی اوست که در این سنین به تدریج به ظهور و شکوفایی میرسد این قدرت تفکر انتزاعی مخاطب را کمک خواهد کرد تا با سیر از معلومات به سمت مجهولات پاسخ سؤالات اساسی را به شکل کشفی پیدا کند.

۱ - شکل گیری تفکر انتزاعی، انتخاب گری و تصمیم گیری

در همین راستا باید گفت که مؤثرترین و عمیق ترین روش پاسخ گویی به مسائل بنیادین متربیان با تکیه بر همین روش کشف از درون و استفاده از تفکر انتزاعی خود مخاطب بدست می آید؛ به این معنا که معلم و مربی مقدمات و تمهیداتی برای سیر فکری و جریان فکری مخاطب فراهم میکند و این خود مخاطب است که مرحله به مرحله پیش رفته و مبتنی بر داشته های درونی، پاسخ هایی برای مسائل اساسی خود می یابد.

البته شنیدن کلام حق میتواند مخاطب را به شکل بهتری به سمت داشته های فطری و حضوری او ارجاع دهد و در نهایت منجر به سهولت جریان فکری مخاطب شود. کلمه ی حق، به خودی خود حتماً اثرگذار خواهد بود گرچه این اثرگذاری ممکن است در کوتاه مدت یا بلند مدت ظهور پیدا کند. به تعبیر دیگر مواجه کردن مخاطب با کلام حقی که با فطرت او همسو باشد در کنار سیر فکری او که به شکل حضوری و فطری میباشد مخاطب را کمک خواهد کرد تا در عرصه ی انتخاب های کلیدی زندگی خود عملکرد قابل قبولی داشته باشد.

انتخابگری متربی در مقطع متوسطه دوم در حقیقت ثمره ی طی کردن مراحل سه گانه ای است که باید در مقطع متوسطه ی اول سامان یابد. متربی با کسب «کرامت و عزت «نفس» و «آزادمنشی آماده ورود به مرحله ی «تفکر» می شود و این تفکر او را به تعقل می رساند. انتخابگری نیز ثمره ی همین تعقل است. لذا موضوع انتخاب گری اتصال وثیقی با اهداف اولویت دار مقطع متوسطه ی اول دارد و به عبارت دیگر، میوه ی سیر تربیتی دانش آموز در متوسطه ی اول در متوسطه ی دوم چیده می شود و در انتخابهای متربی خود را نشان میدهد.

برخی از مهم ترین لوازم تفکر و انتخاب گری

برخی از مهم ترین لوازم تفکر و انتخاب گری

- کرامت، عزت نفس و آزاد منشی به عنوان پایه های اساسی تفکر
- شکل گیری مقدمات تفکر مانند دقت و توجه تدبر، سنجش و مقایسه
- شناخت کافی نسبت به استعدادها توانمندی ها، علایق و....
- شناخت کافی نسبت به موضوعاتی که قصد انتخاب از بین آنها را دارد (در زمینه هایی مانند اعتقادی اجتماعی، سیاسی، شغلی)
- آشنایی و اتصال با اسوه های فکری و معرفتی و منابع غنی اندیشه

۲ - هویت جویی

۲ - هویت جویی

از دیگر ویژگی‌های اساسی نوجوان در این مقطع میتوان به هویت جویی او اشاره کرد. هویت از مفاهیمی است که در دیدگاه‌های فلسفی، اخلاقی، روانشناختی، اجتماعی و ... از دایره‌ی مفهومی گسترده‌ای برخوردار بوده و تعاریف گوناگونی دارد. مفهوم هویت در تدوین سند تحول بنیادین آموزش و پرورش نیز کما و کیفاً نقشی جدی دارد تا آنجا که تعریف تربیت در این سند بالادستی مبتنی بر مفهوم هویت است. مفهوم هویت که در سند به آن پرداخته شده است نسبت نزدیکی با مفهوم اسلامی «شاکله» و با مفهوم «شخصیت» دارد و بطور خلاصه هویت را می‌توان پاسخ به سوال «کیستی» از فرد دانست که از طرفی باعث تمایز فرد از دیگران شده و از طرف دیگر باعث ارتباط و اتصال او با دیگران خواهد شد.

برای هویت انواع مختلفی مانند هویت فردی، هویت خانوادگی، هویت ملی، هویت دینی، هویت اجتماعی، هویت فرهنگی، هویت تمدنی، هویت جنسیتی و ... شمارش میشود که در یک دسته بندی کلی میتوان هویت را به هویت فردی و هویت جمعی که نسبتی در هم تنیده با یکدیگر دارند تقسیم بندی نمود.

شکل گیری این هویت به عنوان حقیقتی پویا و متکامل در انسان از همان سنین کودکی آغاز میشود اما در مقطع نوجوانی تلاش برای دستیابی به این هویت به صورت مستقل شدت و شتاب بیشتری میگیرد به طوری که هویت جویی را می‌توان به عنوان یک وجه تمایز جدی برای نوجوان مقطع متوسطه‌ی دوم به حساب آورد. نوجوان در این مقطع به دنبال پاسخگویی به سؤالاتی درباره‌ی کیستی خود، نقش اجتماعی خود نقش حرفه‌ای و تخصصی خود نگرشهای دینی و فرهنگی خود

و غیره میباشد که ماحصل پاسخ به این پرسشهای بنیادین منجر به شکل گیری هویتی مستقل برای او می شود. به عبارتی ساده تر نوجوان در مقطع سنی متوسطه ی دوم نیاز دارد نسبت به کیستی خود، توانمندی های خود باورهای دینی و فرهنگی خود، اهداف فردی و اجتماعی خود، روابط اجتماعی خود زمینه های تحصیلی و شغلی برای آینده ی خود و ... به جمع بندی برسد تا بتوان گفت چارچوب هویتی نوجوان شکل گرفته است و تکلیف او با خودش در عرصه های مختلف روشن است مساله ی هویت و هویت جویی ارتباط و اتصال وثیقی با موضوع تفکر و انتخاب گری نوجوان نیز دارد چرا که این هویت در حقیقت روی دیگر همان سیر فکری و انتخابهای متربی می باشد.

فهم نادرست از موضوع هویت

یکی از آسیبهای رایجی که در این خصوص وجود دارد فهم نادرست از موضوع هویت است. معمولاً در طرح موضوع، هویت به لایه هایی سطحی از آن مانند هویت های گروهی سازمانی و ... توجه میشود بدون آنکه لایه های بنیادین و عمیق هویت که هویت -فردی اعتقادی میباشد فراهم شده باشد. هویت های جمعی و گروهی تابعی از هویت فردی است که نسبت وثیقی با جهان بینی فرد و اهداف او دارد. از این رو هویت های جمعی و گروهی که ریشه در هویت فردی و نسبت معینی با آن نداشته باشند؛ هویت هایی خالی از پشتوانه خواهند بود که شاید در کوتاه مدت جذابیت هایی خیالی و موهوم برای مخاطب داشته باشد و علی الظاهر تشنگی هویتی مخاطب را موقتاً برطرف کند اما معمولاً این جذابیت ها در مواجهه با رقبای بیرونی به راحتی رنگ می بازند و در بلندمدت دچار خلاء و پوچی می شوند. هویت های گروهی را تلاش میکنند با مسئولیت سپاری و از طریق با اهمیت جلوه دادن این مسئولیتها و عنوانهای تشکیلاتی در کنار نمادسازی های کلامی

ظاهری و ... به مخاطب القا کنند غالب گروه ها و فرقه هایی که از نظر مبانی فکری و معرفتی از غنای لازم برخوردار نیستند سعی میکنند با القای چنین هویت‌های کاذبی مخاطب را در جمع خود حفظ کنند چرا که این بخش از هویت معمولا سهل الوصول تر بوده و جذابیت بیشتری نیز دارد. اما گاهی در مجموعه های تربیتی و فرهنگی نیز بواسطه ی عدم شناخت صحیح از مفهوم هویت و عمق آن، هویت‌های گروهی و جمعی نسبت به هویت فردی اعتقادی اولویت پیدا میکنند که حاصل این نوع نگاه به موضوع اساسی هویت خالی شدن متریبان از ریشه های عمیق فکری و هویتی خواهد بود که در بلند مدت منجر به ریزش مخاطبان خواهد شد. تربیت با تغییر ظاهر محقق نمیشود بلکه نیاز به درون مایه‌های باطنی از جنس فکری، معرفتی و گرایشی دارد. اما در فهم غلط از هویت تلاش می شود با یکسان سازی های ظاهری مانند لباس فرم و شعار واحد و... مخاطب را در فضایی قرار دهند که بدون طی کردن تحولات باطنی از نظر رفتار و عملکرد سمت و سوی مشخصی بگیرند.

ارتباط انتخابگری و هویت جویی با دیگر ویژگی‌های نوجوان

سایر ویژگی‌های نوجوان متوسطه ی دوم مانند استقلال طلبی، کنجکاوی و... نیز اتصال روشنی با مسأله ی انتخابگری و تصمیم گیری و هویت جویی دارند. نوجوان استقلال طلب در پی آن است که ازین پس دیگران برای او تصمیم نگیرند و برایش تعیین تکلیف نکنند او هویت مستقلی برای خود جستجو میکند و همین انگیزه هاست که به شکل کنجکاوی در او ظهور و بروز پیدا میکند. لذا ویژگی های مختلفی که در نوجوان ظهور و بروز دارد به نوعی وجوه مختلف یا آثار مختلف یک حقیقت واحد است.

چالشها و مشکلات متربی متوسطه دوم

چالشها و مشکلات متربی متوسطه دوم

برخی از نیازهای مهم نوجوان متوسطه ی دوم در خلال موضوع ویژگی های نوجوان متوسطه ی دوم بیان شد که هر کدام میتواند چالشهایی را برای متربی به همراه داشته باشد. اما چالشهای دیگری نیز برای مخاطب نوجوان متوسطه ی دوم می توان در نظر گرفت که به صورت مختصر در ادامه به برخی از آنها اشاره خواهد شد:

۱- مدیریت روابط اجتماعی

نوجوان در مقطع متوسطه ی دوم ورود جدی تری به روابط اجتماعی خواهد داشت. لذا یکی از چالشهای او مدیریت روابط اجتماعی با دیگران است. مخاطب باید به نقطه ای برسد که روابط اجتماعی خود را بر مبنای احساس مسئولیت تنظیم کند و از روابط آسیب زا چه برای خود و چه برای دیگران پرهیز نماید. رسیدن به این نوع بلوغ در روابط از دیگر محورهای مهم در متوسطه ی دوم خواهد بود. مهارت های ضروری در شکل دهی، تداوم و مدیریت روابط اجتماعی به نحوی که در نهایت برآیندی مثبت در مسیر رشد نوجوان داشته باشد از موضوعات مورد توجه در سیر اهداف خواهد بود. گرایش نوجوان به جمع همسالان و به تبع آن تاثیر پذیری از جمع همسالان در برهه ی نوجوانی گاهی چنان پررنگ میشود که نقش تربیتی خانواده و در گام بعدی نقش تربیتی مربی را نیز تحت الشعاع قرار میدهد. از اینرو توجه به مهارتهای گزینش و تعامل با همسالان برشی اساسی از مباحث مربوط به روابط اجتماعی نوجوان متوسطه ی دوم خواهد بود که ما را در گزینش اهداف جهت دهی خواهد کرد.

۲- کنشگری اجتماعی و سیاسی : علاوه بر روابط اجتماعی مساله ی ورود مخاطب به عرصه ی کنشگری های اجتماعی و سیاسی نیز از چالشهای این مقطع سنی محسوب می شود. مخاطب به تدریج دنبال هویتی جمعی و اجتماعی برای خود میگردد و همین موضوع

او را به سمت انتخاب گروه‌ها جناح‌ها و اجتماعات مختلفی سوق خواهد داد. زمینه چینی مناسب برای ورود به یک کنشگری اجتماعی سالم و سازنده و پرهیز از افراط و تفریط نیز از دیگر موضوعات مهم نوجوان مقطع متوسطه ی دوم خواهد بود.

۳- آسیب‌های رفتاری، اخلاقی و اجتماعی

علاوه بر اینها نوجوان مقطع متوسطه ی دوم بیش از نوجوان مقطع متوسطه ی اول در معرض آسیب‌های رفتاری اخلاقی و اجتماعی است چرا که او اکنون از آزادی عمل بیشتری برخوردار بوده و دایره ی روابط او نیز مقداری وسیع تر شده است. لذا معضلاتی مانند روابط ناسالم، اعتیاد مشروبات الکلی گروه های ناسالم استفاده ناسالم از موبایل و فضای مجازی و ... برای نوجوان متوسطه ی دوم چالش جدی تری محسوب میشود. از این رو صیانت اخلاقی و حفظ نوجوان از آسیب‌های اخلاقی و اجتماعی تقوای نوجوانی نیز از اولویت اهداف خواهد بود.

۴- دغدغه ی استقلال اقتصادی (پسران) و کسب مهارت‌های زندگی (دختران)

نوجوان متوسطه دوم پسر دنبال آن است که زمینه‌های استقلال اقتصادی خود را نیز به تدریج فراهم کند و موضوع کار و اشتغال در افق زمانی چند ساله برای او مطرح است البته این دغدغه برای نوجوان متوسطه دوم دختر به شکل مهارت شغلی مطرح نیست اما در عوض دغدغه های دیگری مانند مهارت‌های زندگی برای آنها به شکل جدی تری اولویت می یابد.

مهمترین هدف تفصیلی

ورود به عرصه مبارزه
فکری و اعتقادی و
تکوین هویت
انتخاب گری و تصمیم
گیری و مواجهه ی جدی
با پرسشهای بنیادین
برای هویت

مهمترین هدف تفصیلی

ورود به عرصه مبارزه فکری و اعتقادی و تکوین هویت

انتخاب گری و تصمیم گیری و مواجهه ی جدی با پرسشهای بنیادین برای هویت، یابی مقدمه ای خواهد بود برای ورود مخاطب به عرصه ی مبارزه فکری و اعتقادی و به میدان کشاندن ظرفیتهای و توانمندیهای خود برای نقش آفرینی فعالانه در عرصه ی تقابل حق و باطل. مخاطب متوسطه ی دوم با سیر در هدف کلی عالم عاقل اهل فکر» و «مذهب دینمدار»، آماده میشود که به صورت جدی تری با اهداف کلی «انقلابی و آگاه» و بلند همت با نگاه تمدنی همراه شود در کنار آن مخاطب با سیر در هدف کلی توانمند و کارآمد ظرفیتهای و توانمندیهای خود را نیز به عرصه خواهد کشاند. توجه به ماهیت تمدنی اسلام و ضرورت، آن نگاه تمدنی به انقلاب اسلامی و همچنین ضرورت تقابل با نظام سلطه از مهمترین محورهایی است که نوجوان باید مهبیای پرداختن به آنها شود. هم چنین اتصال دادن مخاطب با الگوهای شاخص فکری و معرفتی از لوازم جدی حرکت در مسیر ترسیم شده خواهد بود. گام های اساسی این هویت جویی در مقطع متوسطه ی دوم با توجه به اولویت های نوجوانی بدین صورت خواهد بود که نوجوان مواجهه های جدی با سؤالات و مسائل بنیادین خود پیدا میکند و با کمک قدرت تفکر خود در پی پاسخگویی به مسائل خود برمی آید. مواجهه های نوجوان با مسائل بنیادین را به صورت اجمالی می توان در هدفهای عملیاتی زیر سامان داد :

هدف عملیاتی ۱:

مواجهه ی اولیه با خود و دغدغه مندی

هدف عملیاتی ۱: مواجهه ی اولیه با خود و دغدغه مندی

در ابتدای امر لازم است مربی از سطح مسائل روزمره ی زندگی و سرگرمی های کودکانه فاصله گرفته و نسبت به خود، آینده، هدف باورها و... دغدغه مند شود. به عبارت دیگر ابتدا باید مسائل مربی را ارتقا داد تا به تدریج از مرحله ی زندگی بی هدف و کنند غریزی و تقلیدی وارد مرحله ای شوند که برای زندگی خود اهدافی تعریف البته که تعریف هدف برای زندگی به نوبه خود مستلزم مواجه شدن با مسائل بنیادین دیگری نیز هست. در این مرحله جرقه های اولیه ی سؤالات اساسی و بنیادین در ذهن مخاطب شکل میگیرد و نوجوان با دعوتهای جدیدی از درون خود مواجه می شود. ورود به این فضا ممکن است در نوجوان تحت تأثیر عوامل تربیتی بصورت طبیعی انجام پذیرد اما در مواردی نیز برای دغدغه مند کردن مخاطب و توجه دادن او به مسائل اساسی زندگی باید زمینه چینی های مناسبی انجام گیرد. سوق دادن مربی به سمت چنین فضایی، در حکم پایه و مقدمه ای برای مواجهه های بعدی مخاطب با خود، دیگران و... است؛ لذا میتوان این گام را شالوده ریزی هویت مربی قلمداد کرد. در این مرحله سؤالات و نیازهای بینشی مختلفی به سراغ مربی می آید که همین نیازها، محرک او برای مواجهات بعدی خواهد بود رسیدن به این افق نیز بایستی کاملا از درون مخاطب بجوشد و حالتی درونی داشته باشد.

قالبها و برنامه های پیشنهادی

در صورتی که دانش آموزان قبل از پایه نهم جذب مجموعه ی نخبه پرور شده باشند و در پایه ی نهم خیلی سرگرم قبولی در آزمون مدارس برتر نباشند (مثل دانش آموزان مدارس سمپاد) ترم دوم پایه نهم زمان مناسبی است که به این هدف عملیاتی پرداخته شود. در غیر اینصورت این هدف عملیاتی در تابستان نهم به دهم با برنامه های زیر دنبال میشود:

- ۱- حلقه معرفت جلسات گفتگو با دانش آموزان و واکاوی اندیشه های آنان نسبت به زندگی یکی از بهترین قالبهایی است که میتواند در تحقق هدف عملیاتی مؤثر باشد در این جلسات متربیان با پوچ و حقیر بودن بسیاری از اهداف زندگیشان آشنا خواهند شد و جرقه های نیاز به توجه به این موضوعات درون آنها روشن خواهد شد.
 - ۲- زیارت اهل قبور یکی از برنامه هایی که متربی را نسبت به هدف زندگی بیدار میکند مواجهه با مسأله ی مرگ است حضور متعادل در قبرستان شرکت در تشییع جنازه و مراسم ختم و کارهایی از این دست جملگی موجب میگردد متربی توجه عمیقی به ماهیت و هدف زندگی پیدا کند.
- بنابراین مربی می تواند با برگزاری اردوی زیارت مزار شهدا، دانش آموزان را به قبرستان ببرد و دانش آموزان در میان قبور شهدا و خصوصاً قبور معمولی حضور پیدا کنند.

قالبها و برنامه های پیشنهادی

همچنین چنانچه یکی از اقوام نزدیک اعضای دوره یا بزرگترهای مجموعه فوت کردند، میتواند به همراه دانش آموزان در مراسم تشییع جنازه و ختم شرکت کنند و از دانش آموزان بخواهد که در یک صفحه بهره ای که از قبرستان یا مزار شهدا برده اند بنویسند و به مربی بدهند و سپس در جلسه ای به نفرات اول تا سوم جایزه ای تحت عنوان بهترین برداشت داده شود.

۳- هیئت : از سخنران هیئت میتوان درخواست نمود که مدتی موضوع سخنرانی خودش را به مسائلی مرتبط با هدف عملیاتی اختصاص دهد یا گریزهای مناسبی به این موضوع بزند. همچنین مشکل عدم دغدغه مندی مترجمان نسبت به ماهیت و هدف زندگی را میتوان با مداح یا مناجات خوان هیئت مطرح نمود تا در مواقع مناسب با اشعار و گریزهای مناسب به این موضوع بپردازد.

هدف عملیاتی: ۲ مواجهه جدی با مسائل اعتقادی

هدف عملیاتی: ۲ مواجهه جدی با مسائل اعتقادی

در این مرحله نوجوان بصورت جدی با سوالاتی مانند من کیستم هدف من در زندگی چیست»، «چرا باید دین داشته باشم»، «آیا خدا وجود دارد»، «آیا دین اسلام حق است» و ... درگیر شده و به دنبال پاسخهایی قانع کننده برای آنها می گردد. این مرحله مهم ترین مواجهه ی دانش آموز است و پایه ی تربیت فکری و یافتن هویت فردی دینی و اعتقادی فرد را فراهم می. کند هویت فردی و اعتقادی متربی نیز به نوبه خود در حکم پایه ای برای شکل گیری سایر ابعاد هویتی او خواهد بود.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

پایه دهم و یازدهم زمان مناسبی است که به این هدف عملیاتی پرداخته شود. در این راستا اقدامات زیر اثرگذار است:

۱- تعلّم، مباحثه و مطالعه ی کتب شهید مطهری:

با توجه به هدف تفصیلی ورود به عرصه ی مبارزه ی فکری ضرورت پرداختن به مسائل اعتقادی روشن است و البته هدف ذکر شده با مطالعه ی سطحی تحقق پیدا نمیکند و نیازمند برنامه هایی

است که دانش آموزان را به طور جدی درگیر مبارزه در این زمینه ها نماید. بنابراین لازم است در مجموعه کلاسهای درس و مباحثه ی مناسبی با حضور اساتید توانمند در این عرصه برگزار شود. اساتیدی که بتوانند ذهن دانش آموزان را در این زمینه به نحو مناسبی درگیر و هدف تفصیلی مد نظر را محقق نمایند.

باید توجه داشت که حوزه ی مسائل اعتقادی محدوده ی بسیار حساس و ظریفی است که اشتباه در آن به قیمت انحرافات جدی در متربیان و مجموعه تمام خواهد شد. لذا مجموعه ها در این زمینه تنها میتوانند به منابع و مصادری مراجعه کنند که برای اتقان و صحت آن ادله ی کافی و وافی داشته باشند. لذا پس از بررسیهای لازم و رجوع به بیانات امامین انقلاب اسلامی کتب شهید مطهری و آیت الله مصباح (رحمهما الله مبنای کار در این حوزه قرار گرفته است.

در پایه دهم لازم است دانش آموزان برخی از کتب شهید مطهری را حتماً از اساتید توانمند درس بگیرند و موضوعات آن را به خوبی با یکدیگر مباحثه کنند. کتاب هایی مانند «هدف زندگی»، «انسان و ایمان و آزادی معنوی از جمله ی این کتب است.

دانش آموزان و دانشجویان در دوران کنونی با شبههاتی مواجه هستند که اکثر آنها یا ناظر به موضوعات فلسفه ی دین و خداشناسی است و یا ریشه در این موضوعات دارد. لذا در پایه ی یازدهم دانش آموزان لازم است کتاب «آموزش عقاید مرحوم آیت الله مصباح نقل را از ابتدا تا پایان خداشناسی تا پایان درس بیستم نزد اساتید توانمند آموزش ببینند و با یکدیگر مباحثه کنند.

در پایه ی دوازدهم به دلیل اینکه دانش آموزان مشغول آمادگی برای کنکور میشوند شاید برای بسیاری از مجموعه های تربیتی امکان برگزاری کلاس درس و مباحثه در این زمینه وجود نداشته باشد و دانش آموزان زمان و فرصت فکری کمتری برای پرداختن به این موضوعات پیدا کنند لذا در این سال مطالعه ی کتبی مانند امدادهای غیبی و جاذبه و دافعه از مرحوم شهید مطهری و کتاب «آذرخش

کربلا» از مرحوم آیت الله مصباح در ایام محرم و صفر، کفایت میکند و نیاز نیست برای آنها کلاس برگزار شود البته مسلم است که چنانچه امکان تدریس هفتگی این کتب وجود داشته باشد نتیجه بهتری حاصل خواهد شد.

۲- برگزاری جلسه پرسش و پاسخ با اساتید توانمند: برگزاری جلسات پرسش و پاسخ با اساتیدی که در حوزه ی مباحث اعتقادی و فلسفی دارای تسلط بالایی هستند و میتوانند به خوبی سؤالات دانش آموزان را در این حوزه ها پاسخ دهند، به تحقق این هدف عملیاتی کمک خواهد نمود. این جلسات میتواند در هر فصل یک مرتبه برگزار شود.

۳- هیئت: مباحث اعتقادی از جمله موضوعاتی است که میتواند بخش قابل توجهی از سخنرانی هیئتهای هفتگی را به خودش اختصاص دهد. پرداختن به شبهات اعتقادی روز در سخنرانیهای هیئت میتواند موضوع مناسبی برای بحث باشد. به طور مثال در ایام محرم و صفر که شبهات مربوط به حوزه ی عزاداری و توسل مطرح میگردد، بخشی از سخنرانیها میتواند به این شبهات اختصاص یابد. البته باید به گونه ای باشد که خشک و خسته کننده نباشد.

هدف عملیاتی ۳: مواجهه با توانمندی های خود:

هدف عملیاتی ۳: مواجهه با توانمندی های خود:

در مرتبه بعدی نوجوان باید نسبت به استعدادها و توانمندیهای خود به جمع بندی و تصمیم برسد تا بر اساس آن انتخابهایی همچون انتخاب رشته انتخاب زمینه های مهارتی و شغلی و غیره را رقم بزند.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

۱- شرکت در انجمنها همانطور که در بخش علمی این نوشتار آمده است دانش آموزان در متوسطه ی اول استعدادیابی میشوند و در متوسطه ی دوم هر کدام وارد انجمنی متناسب با آن استعداد خواهند شد شرکت در برنامه های انجمنها میتواند دانش آموز را نسبت به استعداد و توانمندی اش دقیق تر کند. دانش آموز در

پایه دهم و یازدهم مقدار خوبی با فضای رشته ی استعدادیابی شده اش آشنا خواهد شد و در پایان پایه یازدهم میتواند نسبت به فضای کلی آینده ی کاری اش جمع بندی داشته باشد

۲- آشنایی با رشته های دانشگاهی و مشاوره ی انتخاب رشته ی کنکور در پایه ی دوازدهم دانش آموز باید با رشته های مختلف تحصیلی آشنا شود تا بتواند تخصص آینده ی تحصیلی اش را به درستی انتخاب نماید. البته مشورت با مشاوران مجرب برای این موضوع بسیار ضروری است.

مربیان در پایه دوازدهم باید امور مربوط به انتخاب رشته ی دانش آموزان را به خوبی دنبال نمایند و به دانش آموزان کمک کنند تا انتخابی مناسب و صحیح داشته باشند. در غیر این صورت ممکن است دانش آموزان با انتخابهای نسنجیده و از روی احساسات غلط آینده ی زندگی خود را دچار مشکلات عدیده نمایند آسیبهای تربیتی جدی گریبانگیرشان شود.

هدف عملیاتی ۴: مواجهه با دیگران برای رسیدن به جمع بندی در خصوص روابط اجتماعی

هدف عملیاتی ۴: مواجهه با دیگران برای رسیدن به جمع بندی در خصوص روابط اجتماعی

متریان در متوسطه ی دوم باید به جمع بندی مشخصی در خصوص روابط اجتماعی، مسئولیتها حد و حدود حقوق و تکالیف آسیبهها و غیره برسند تا بر مبنای آن نقش اجتماعی صحیحی برای خود تعریف کنند. در اینجا غرض از روابط اجتماعی هر گونه رابطه با غیر، اعم از خانوادگی و روابط خارج از خانواده می باشد.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

۱- آموزش آداب معاشرت نسبت به دیگران آداب معاشرت با خانواده، اقوام، همسایگان، مربیان معلمان و بزرگترها را باید به دانش آموزان آموخت. بخشی از این آموزش به صورت رفتاری است و دانش آموز با دیدن رفتارهای مناسب مرتبیا و معلمان از آنان الگوگیری می کند اما بخش قابل توجهی از این آموزش نیاز به مطالعه و شرکت در کلاس دارد از همین رو لازم است همه ی دانش آموزان مجموعه ی نخبه پرور برای آشنایی با آداب تعامل با معلمان و مربیان گزیده ی کتاب های «منیة المرید» و «آداب المتعلمین را درس بگیرند و همچنین آموزشهایی در زمینه ی آداب معاشرت با خانواده اقوام و همسایگان برای دانش آموزان گذاشته شود.

۲- فعالیتهای گروهی در مجموعه ی تربیتی و مسئولیت پذیری: حضور دانش آموز در مسئولیت هایی مانند شورای اجرایی شورای علمی و... می تواند دانش آموزان را در عرصه ی تعاملات اجتماعی با دیگران و انجام کارهای گروهی توانمند سازد.

۳- اردوها: اردو و مسئولیت سپاری در مقدمات و بستر آن یکی از بسترهای مناسبی است که دانش آموز را در روابط اجتماعی تقویت میکند و به او کمک خواهد کرد تا توانایی تنظیم روابط اجتماعی با دیگران را به دست آورد.

۴- مشاوره مربیان میتوانند با گفتگوهایی که با دانش آموز دارند، هدف عملیاتی مذکور را در دانش آموز دنبال نمایند و به او کمک کنند تا بتواند در این زمینه به سر و سامان مناسبی برسد.

هدف عملیاتی ۵ مواجهه با مسائل فرهنگی، سیاسی و اجتماعی

هدف عملیاتی ۵ مواجهه با مسائل فرهنگی، سیاسی و اجتماعی:

از مهمترین مسائلی که برای شکل دهی به هویت نوجوان ضروری مینماید تعیین نسبت مخاطب با جناح ها و جریانات و رویدادهای اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و... است. رسیدن به یک جمع بندی مشخص در عرصه های مذکور و به تعبیر دیگر دستیابی به هویتی، دینی، انقلابی، فعال و پویا و مسئولیت پذیر از مهم ترین معیارها برای گزینش اهداف تفصیلی متوسطه ی دوم خواهد بود. در همین راستا باید توجه نمود که هر انسانی نیازمند به درک جایگاه و تکلیف خود در زمانه ی خویش است. اگر انسان نسبت به مقتضیات زمانه خویش به شناخت کافی دست نیابد و به تعبیر امیر مؤمنان فرزند زمانه ی خویش نباشد، نمی تواند در انبوه حوادث و ابتلائات دوام بیاورد و در مسیر حق ثابت قدم بماند برخوردار از این شناخت با گذر زمان و پیچیده تر شدن روزافزون فتنه ها و حوادث همواره سخت تر میشود و صرفاً با فهمی سطحی از مسائل عالم، نمی توان رسالت عظیم خودسازی و زمینه سازی برای تحقق بخشیدن به مدینه ی توحیدی را به دوش کشید. یک مجموعه ی تربیتی چنانچه تربیت انسانهای صالح و نیز مصلح را هدف قرار داده، ناگزیر باید متریان را از همان نوجوانی به سلاح بصیرت مجهز سازد، زیرا تنها انسانهای بصیر هستند که میتوانند از ظاهر مسائل بگذرند و به عمق و باطن آنها راه پیدا کنند. تنها این دسته از افرادند که میتوانند با اتکا بر قدرت ایمان و با درکی درست از دو جبهه ی حق و باطل، اولاً خود را حفظ کنند و ثانیاً برای حفظ و اصلاح دیگران برنامه ریزی کنند.

برای برنامه ریزی در این موضوع باید توجه داشت که عرصه ی سیاست مملو از آرا و اندیشه های گوناگون است. به همین دلیل چنانچه بدون برخورداری از ریشه های اعتقادی عمیق به این عرصه ورود شود ثمره ای جز سرگردانی و پریشانی به دنبال نخواهد داشت انسانی که قصد دارد پا در این عرصه ی خطیر گذارد، چاره ای جز ارزش گذاری رخدادهای سیاسی پیش رو ندارد و برای ارزش گذاری میبایست علاوه بر شناخت مبانی اعتقادی اسلام به عنوان شاخصهای تعیین ارزشی یا ضد ارزشی بودن مسائل به شناخت معارف انقلاب اسلامی نیز مجهز بود. از همین رو لازم است مجموعه ی تربیتی برای دانش آموزان متوسطه ی دوم برنامه هایی تدارک ببیند که دانش آموزان در خلال آن با مبانی اصلی انقلاب اسلامی مختصراً آشناییت پیدا نمایند.

از طرفی اگر کسی مبانی فکری محکمی هم داشته باشد اما توان تطبیق مبانی بر مسائل روز را نداشته باشد و از رخدادهای جاری کشور و جهان غفلت ورزد، نمی تواند در زندگی با بصیرت لازم تصمیم گیری کند. بنابراین دانش آموز نیاز دارد تحت نظارت افراد کارشناس تحلیل مسائل سیاسی و اجتماعی را تمرین کند و مهارت خود در این زمینه را افزایش دهد. از همین رو برگزاری جلسات بحث و تحلیل سیاسی اجتماعی میتواند دانش آموز را در این زمینه اهل مبارزه ی فکری بار بیاورد و سطح تحلیل های سیاسی اجتماعی او را افزایش دهد تا نهایتاً منجر شود که هویت دانش آموز در این عرصه ها شکل بگیرد.

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

قالب ها و برنامه های پیشنهادی

۱- حلقه ی معرفتی آشنایی با معارف انقلاب اسلامی: حلقه های معرفتی بستر مناسبی است برای اینکه دانش آموزان در طی یک سلسله جلسات منظم و مستمر، به آشنایی بیشتری در مورد انقلاب اسلامی و مبانی آن دست پیدا کنند. پیشنهاد می شود محتوای این حلقه های معرفتی در پایه های دهم و یازدهم با محوریت کتاب چهل تدبیر پیش برود و البته دانش آموزان خودشان در پیشبرد کلاس نقش فعال داشته باشند و هر جلسه یک نفر از دانش آموزان مسئولیت پژوهش بیشتر و ارائه ی درس را به عهده بگیرد.

جلسات حلقه ی معرفتی پیش و پس از ایام دهه ی فجر لازم است به موضوع دست آوردهای انقلاب اسلامی اختصاص یابد معلم کلاس به هر کدام از دانش آموزان مأموریت میدهد که وضعیت کشور در یک عرصه مانند سیاست خارجی، استقلال، عدالت آزادی فرهنگ و اقتصاد را در پیش و پس از انقلاب به طور مستند و آزادانه و بدون تعصب بررسی کند. وی نتایج بررسی هایش را در کلاس به دانش آموزان ارائه میکند و دانش آموزان نیز فرصت دارند نقد و نظرات خودشان را نسبت به آن آزادانه بیان نمایند.

۲- کتابخوانی : کتابهای خوبی در بازار نشر وجود دارد که مطالعه ی آنها می تواند متربیان را با ماهیت و اهداف انقلاب اسلامی آشنا سازد. در همین راستا مطالعه ی کتابهایی مانند عبد «صالح» و «جدال دو اسلام» و «گام تمدن ساز» مفید است. البته به نظر میرسد کتاب «جدال دو اسلام نیاز به مطالعه ی جمعی و بحث و گفتگو داشته و فهم مناسب آن برای برخی از دانش آموزان ثقیل باشد.

۳- نشست تحلیل مسائل سیاسی و اجتماعی:

بسیار مناسب است که دانش آموزان به همراه تعدادی از دانشجویان مجموعه به طور منظم جلسات تحلیل سیاسی داشته باشند. در این جلسات مسائل روز کشور مطرح میشود و افراد تحلیلهای خودشان را نسبت به ماهیت آن مسأله و وظایف نخبگان بیان خواهند نمود. افراد این جلسه باید در این نشست ها تمرین رصد کردن اوضاع سیاسی و اجتماعی کشور را داشته باشند و چگونگی پاسخ به مشکلات و مسائل روز سیاسی را تمرین نمایند. البته با توجه به پیچیده بودن ماهیت برخی از موضوعات، لازم است به برخی از افراد جلسه مأموریت داده شود که برای جلسات بعد موضوع را بیشتر مطالعه کنند و به فهم عمومی جمع در آن موضوع کمک نمایند. در همین راستا مناسب است که هر از گاهی افراد صاحب نظر خارج از مجموعه، به نشست دعوت شده تا اعضای جلسه به طور عمیق تری با موضوعات آشنا شوند. لازم است جمع بندی جلسات گفتگوی سیاسی ثبت شود و نتایج آن در اختیار مربی ورزیده ای قرار گیرد تا اگر مربی به نگاه و جمع بندی غلط رسیده، آن را اصلاح کند.

۴- شرکت در نماز جمعه و راهپیمایی ها شرکت در برنامه های سیاسی عمومی :

مانند نماز جمعه ها، راهپیماییهای روز قدس و روز ۲۲ بهمن چنانچه به صورت صحیح انجام شود و توجیحات مقدماتی آن به خوبی صورت گیرد، کمک شایانی نسبت به هویت یابی دانش آموز در عرصه ی سیاسی و اجتماعی خواهد داشت. لذا دانش آموزان در متوسطه ی دوم باید حتماً به همراه مربیشان در چنین برنامه های حضور فعال داشته باشند.

۴- هیئت : سخنرانان هیئت میتوانند به موضوعات روز سیاسی و اجتماعی و مبانی معرفتی انقلاب اسلامی در خلال سخنرانیهایشان اشاره های خوبی داشته باشند. همچنین فضا سازیهایی مربوط به هیئت و خدمات حاشیه ای که در هیئت ارائه میگردد مانند مسابقات کتابخوانی و ... همه و همه می تواند در راستای تحقق این هدف عملیاتی دخیل باشد.

التماس دعا

